

30. ROČNÍK

TERCHOVÁ

Myšlienka na tento čas:

CYRILOMETODSKÉ DNI V TERCHOVEJ
SA STALI HNEĎ OD SVOJHO ŠTARTU
PERIODICKÝM PODUJATÍM NOVEJ
GENERÁCIE. BOLI PRVÝM
PODUJATÍM, KTORÉ VZNIKLO PO
ZLOME V ROKU 1990, A TRVAJÚ!

Viliam Ján Gruska

FOTO – Milan KOSEC

VYDANÉ S FINANČNOU PODPOROU VARÍNSKEJ TLAČIARNE

Cena 1,50 €

Číslo 3/2019

Ročník 30

ISSN 1338-8827

www.terchova.sk

Dvojmesačník všetkých Terchovcánov

Tridsiaty diel našej cyrilo-metodiády

KRESBA Milan Opalka Noviny Terchová, 1990

Človeku, či už sa tomu bráni, alebo nie, niekedy vstupujú do jeho spomienok ľudia, s ktorými voľakedy prežil krásne i tie smutnejšie chvíle. Akoby boli naozaj prítomní, veď ak by sa človek priveľmi snažil, hádam by sa ani nebránili dotyku. Niekedy je to sen, inokedy len záblesk, no všetky tie bytosti sa správajú v našom srdci tak bezprostredne, akoby naň mali výhradné právo a akoby nás v skutočnosti ani nikdy neopustili. Podobný stav mysle zažívam v týchto dňoch veľmi často. Čím bližšie je jubilejný 30. ročník Cyrilometodských dní

(CMD), tým viac sú pocity intenzívnejšie a naliehavejšie. Myslím na ľudí, ktorí boli pri začiatkoch, rozvinutí a zvelaďovaní CMD a teraz sa už na naše úsilie pozerajú z večnosti.

V prvých mesiacoch pamätného roka 1990 sa mnohí idealisti naplno oddávali eufórii z nadobudnutej politickej a náboženskej slobody. Úžasnú erupciu uvoľnenej energie, tvorivosti a nápadov sme v Terchovej pretavili aj do snahy všestranne priblížiť a najmä aktualizovať nadčasový odkaz misie svätých Cyrila a Metoda

– patrónov nášho kostola a spolupatrónov Európy. Hneď úvodný ročník CMD priniesol niečo výnimočné a jedinečné. Terchovci ako vôbec prví zorganizovali na Slovensku i vo vtedajšej federácii podujatie, ktoré sa otvorene a sebavedomo prihlásilo k duchovným hodnotám európskeho kultúrneho dedičstva. Možno si to vtedy zainteresovaní ani neuvedomovali, ale ďalší vývoj potvrdil, že ich iniciatíva významne prispela nielen k prehĺbeniu kresťanskej viery, národného povedomia a vlastenectva, ale tiež európskej identity. Vďaka neúnavnému obetavému úsiliu a šlachetnosti zanietených jednotlivcov Terchová odolala náporu všakovakých pseudotrendov i odstredivých tendencií a dokázala si prirodzene udržať svoj vysoký cyrilo-metodský kredit. Určite nie je nijaká náhoda, že opäť ako jediná na Slovensku!

Jubilejný XXX. ročník CMD je venovaný 1 150. výročiu úmrtia sv. Cyrila a 70. výročiu posviacky Kostola svätých Cyrila a Metoda v Terchovej – najväčšieho chrámu na Slovensku zasvätenému slovanským apoštolom. Na pozadí bohatého programu ponúka tridsiaty diel našej cyrilo-metodiády vzácnu príležitosť na spomínanie, rekapituláciu i hľadanie ciest, ako ďalej. Pozvanie do Terchovej prijali vysokí cirkevní hodnostári z Vatikánu a Macedónska, renomovaní slovenskí aj zahraniční historici, špičkoví umelci z domova i zo sveta. Súčasťou programovej skladby CMD budú popri duchovných podujatiach, koncertoch vážnej (a inej) hudby, divadelnom predstavení či folklórnych vystúpeniach aj vernisáž výstavy diel známej umeleckej rodiny Trizuljakovcov a medzinárodný odborný seminár o odkaze cyrilo-metodského posolstva. Nebude chýbať ani slávnostná prezentácia knižnej pamätnice CMD, ktorá vyšla pri príležitosti ich tridsiateho pokračovania.

Intenzívnejšie budeme v tomto čase spomínať a premýšľať aj o našich priateľoch, kolegoch a spolupracovníkoch, ktorí sa nedožili tridsiatky Cyrilometodských dní. Ich povinnosti boli ukončené a zostalo iba na nás, aby obrazy týchto vzácnych ľudí nevybledli a nestratili sa v ruchu a kolobehu každodennosti. A v tom spočíva ich pevnosť, vďaka ktorej k nám prehovárajú a stále budia našu nepominuteľnú dôveru. Vracajú sa k nám. Málokto o tom vie to, čo my. Tým, čo niekedy obetavo a nezištne pracovali na našej budúcnosti, nebude zabúdanie nikdy dopriate.

Peter CABADAJ

TERCHOVÁ

Vydáva: Miestne kultúrne stredisko Terchová, ul. sv. Cyrila a Metoda
č. 96, 013 06 Terchová

IČO vydavateľa: 00364886

Šéfredaktor: Ján Miho ml.

Redakcia: Katarína Halapiová, Alena Cingelová, Adriána Ondrušová

Redakčná rada: Mgr. Peter Cabadaj, Rudolf Patrničák, Ing. František Kadaš, František Mucha, Mgr. Renáta Opalková, Ing. Marián Zajac

Jazyková úprava: Mgr. Peter Cabadaj

Tlač: Varínska tlačiareň, Varín

Grafická úprava: Adriána Ondrušová

Adresa redakcie: MKS Terchová, tel. č. 041/5695 129,
0911 924 189, mks@terchova.sk
Obecný úrad Terchová, tel. č. 041/5695 138,
terchova@terchova.sk

Evidenčné číslo: 3548/09

ISSN 1338-8827

Vyšlo v júni 2019

VYDANÉ S FINANČNOU PODPOROU VARÍNSKEJ TLAČIARNE

OBSAH

- 2 ÚVODNÍK**
Tridsiaty diel našej cyrilo-metodiády
- 3-5 FARSKÉ LISTY**
Krížová cesta ulicami Terchovej
Poďakovanie za lásku
Spomienka na saleziána Jozefa Staša
Slávnosť Prvého svätého prijímania
Spomienky a poďakovania
- 6 SERIÁL**
Socha sv. Vendelína
Socha Najsvätejšieho Srdca Ježišovho
- 7 FARSKÉ LISTY**
Slávnosť skautov
- 8-10 OBECNÝ ÚRAD INFORMUJE**
Výsledky volieb do Európskeho parlamentu 2019
Nadstavba škôlky u Gregušov v plnom prúde
Nové detské ihrisko v areáli ZŠ v Ústredí
Privítanie detí do života
Od Tatier k Dunaju 2019
Kompostéry do každej domácnosti
Kamerový systém – obec Terchová – rozšírenie
Čistili sme Terchovú
WIFI pre Teba – Obec Terchová
- 11 PODUJATIA**
„Nultý“ ročník Jánošíkových dní
Symbolický Jánošíkov dom
- 12-13 TLAČOVÁ SPRÁVA**
O jánošíkových dňoch 2019
- 14-15 HISTÓRIA**
Jánošíkova valaška
- 16-17 PLAGÁT CYRILOMETODSKÉ DNI**
- 18-19 PLAGÁT JÁNOŠÍKOVE DNI**
- 20-21 SVIATOK KNIHY**
Vychádza zaujímavý knižný titul
- 22-23 JUBILEUM**
Sedemdesiatnik Jano Miho Šebo Romančík oslávil sedemdesiatku
- 24 OSOBNOSTI TERCHOVEJ (75.)**
Ladislav CINGEL
- 25 Príhody terchovských poľovníkov**
- 26 RECEPTY NA TENTO ČAS**
Jarné a letné obdobie
- 27 UDIALO SA**
A že nerastú!
MS vo varení a jedení bryndzových halušíek
- 28-29 ZŠ S MŠ A. F. KOLLÁRA**
Zo života školy
- 30-31 ÚSPECHY**
Slávik Slovenska 2019 – okresné kolo
Úspech Mareka Dikoša
Úspešná klaviristka Nataša Berešíková
- 32-34 ŠPORT**
Plnenie snov
Šimon Elischer – silák z Terchovej
Filip Ondruš pokračuje v Žiline
Stolní tenisti ukončili sezónu 2018/2019
- 35 REKLAMA**
- 36 INFOSERVIS**

Krížová cesta

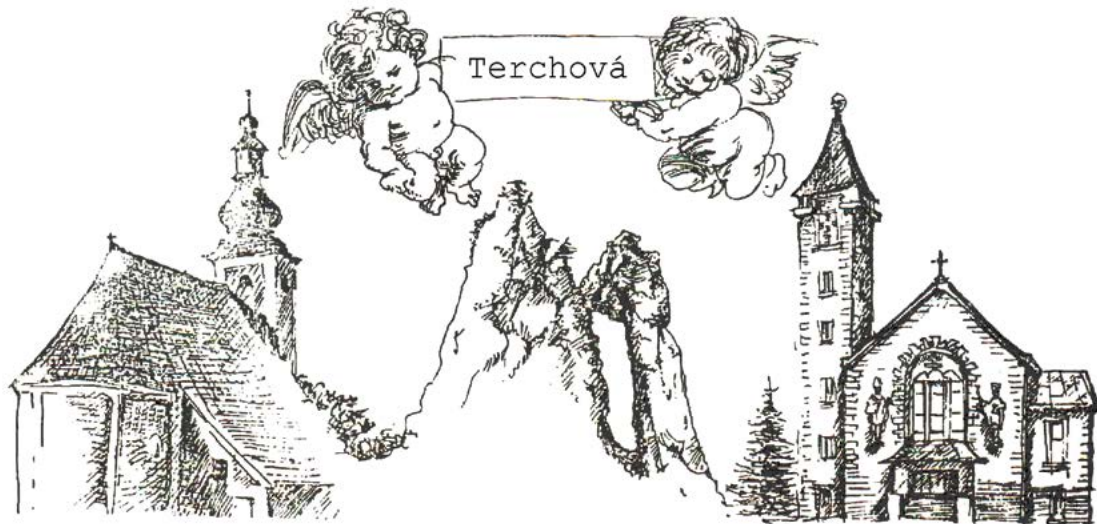
ulicami Terchovej

Dňa 19. apríla 2019, na Veľký piatok, sme mohli už po piatykrát zažívať, či lepšie povedané prežívať zinscenované udalosti odsúdenia, mučenia a ukrižovania Ježiša Krista v uliciach našej obce. Bolestná cesta sa tradične začala pred Kostolom sv. Cyrila a Metoda, pokračovala ulicami Jánošíkova a Družstevná, na vyvýšené miesto pod sochou Juraja Jánošíka, kde sa odohralo ukrižovanie. Odtiaľ sme po Vrátňanskej ceste a ulici sv. Martina symbolicky preniesli ukrižované telo do Božieho hrobu, ktorý sa nachádzal v našom kostole.

Všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľali na príprave a realizácii Krížovej cesty, patrí úprimné poďakovanie.

-red-

KRESBA Milan Opalka Noviny Terchová, 1990

POĎAKOVANIE ZA LÁSKU

Pohladenie duše

V Nedeľu Božieho Milosrdenstva popoludní sme sa s rodinou rozhodli navštíviť Kostol sv. Cyrila a Metoda v Terchovej, kde sa konal veľkonočný koncert Poďakovanie za lásku. Bol rozpršaný deň. Vošla som do chrámu a ostala stáť v nemom úžase. Vedela som, že kostol minulý rok maľovali, ale že sa takto vydará aj rekonštrukcia presbytéria, to som nečakala. Kostol je prekrásny a na mňa pôsobí omnoho priestrannejšie, jasavejšie, mramorové stĺpy akoby vynášali dušu do nebies. A ďalším pohladením pre dušu bol úžasný koncert venovaný pamiatke sv. Jána Pavla II. Účinkovali obyvatelia Terchovej – mladí, ale aj skúsení. Fascinujúce bolo pozorovať mladé talenty, či už pri speve, alebo hre na rôznych nástrojoch. Krásne boli tiež zborové spevy, až sa tislí slzy do očí od dojatia. Na záver nádherné plné hlasy zaspievali pápežskú hymnu. Dojemné a krásne!

Terchová, buď hrdá na talentovaných občanov a veľká vďaka organizátorom koncertu. Som šťastná, že som sa na ňom zúčastnila a dlho budem spomínať na všetku tu krásu a nádheru.

Irena JANÍČKOVÁ z Gbelian

Nádherný zážitok

V nedeľu 28. apríla 2019 som mala možnosť zúčastniť sa na ďakovnom koncerte na počesť sv. Jána Pavla II. Poďakovanie za lásku. Som veľmi vďačná Bohu za majstrovstvo, ktorým obdaroval všetkých účinkujúcich. Bol to nádherný zážitok. V myslí mi preleteli spomienky na osobné stretnutie s Jánom Pavlom II. A tak som sa mohla srdcom pridať k tejto piesni vďaka za lásku – hodnotám, ktoré nám odovzdával za príklad života Ján Pavol II. Nech Pán hojne odmení organizátorov, účinkujúcich a všetkých, ktorí prispeli k tomuto skvelému ďakovnému koncertu. Nech nikdy nevymiznú z Terchovej ľudia, ktorí sú ochotní šíriť posolstvo lásky, pokoja a radosť z dobrej hudby. Pán vás všetkých zehnaj. S láskou na vás všetkých v modlitbách myslí rodáčka

Elena Potočárová – sr. Zdislava

FOTO – František MUCHA

Spomienka na saleziána Jozefa Staša

V nedeľu 19. mája 2019 sme si v našej farnosti počas sv. omši pripomínali 116 rokov od narodenia kňaza Jozefa Staša. Sväté omše slúžil salezián don Jozef Luscoň, SDB, ktorý okrem neho spomenul i ďalších terchovských členov saleziánskej rehole – Jozefa Meška-Kvačeka, Vincenta Miča a Pavla Staňa. Don Luscoň priniesol so sebou aj relikvie bl. Titusa Zemana, ktoré si mohli ľudia po sv. omšiach uctiť i prijať požehnanie. Na budúci rok, 20. júla 2020, uplynie 90 rokov od prímicej sv. omše Jozefa Staša, prvého kňaza pochádzajúceho z našej obce.

-zaj-

Slávnosť

Prvého svätého

prijímania

Celoročná príprava tretiaikov na prijatie Eucharistie vyvrcholila 26. mája 2019 slávnosťou Prvého svätého prijímania, keď k Pánovmu stolu pristúpilo 42 detí (18 dievčat a 24 chlapcov).

-red-

POĎAKOVANIE

*Aj keď Ti prestali
hviezdy svietiť
a slnko hriať,
tí, čo Ťa mali radi,
neprestanú na
Teba spomínať.*

Z úprimného srdca sa chceme poďakovať príbuzným, priateľom, spolupracovníkom a susedom, ktorí sa prišli rozlúčiť s naším drahým synom, bratom, švagrom a ujom

Štefanom GAŠŠOM,

ktorý nás navždy opustil 13. apríla 2019 vo veku nedožitých 50 rokov. Ďakujeme za kvetinové dary a prejavenu sústrasť všetkým, ktorí ho prišli odprevadiť na poslednej ceste.

*S láskou a úctou ďakujú mama
a súrodenci s rodinami*

SPOMIENKA

*Je ťažké podať ruku osudu.
Pri kríži položiť kvet a sviečku zapáliť.
Nad hrobom bezmocne stáť
a s vetrom sa rozprávať.
Žijeme život bez neho, ale s ním.
Tak veľmi chýba nám, ale v srdci
každého z nás je miesto,
v ktorom iba pre neho je priestor...*

Dňa 18. júna 2019 sme si pripomenuli 1. smutné výročie úmrtia nášho drahého a milovaného manžela, otca, starého a prastarého otca

Viktora KRIŠTOFA

*Kto ste ho poznali, venujte mu spolu
s nami tichú modlitbu a spomienku.*

*S úctou a láskou za spoločne prežitý
život s ním ďakujú manželka a dcéry
s rodinami*

SPOMIENKA

*Odišiel si
potichučky, bez
slov, bez rozlúčky.
No čas plynie ako
tichej rieky prúd,
kto Ťa poznal
a mal rád,
nemôže zabudnúť.*

Od života pre seba nič si nežiadal, všetko len pre svoje deti a rodinu, svoje zlaté srdce celé si nám dal, večný pokoj nech dá Boh Ti za odmenu.

So smútkom v srdci si 8. augusta 2019 pripomenieme 18 rokov, čo nás navždy opustil náš milovaný manžel, otec, brat, švagor, zať a dobrý kamarát

Jaroslav LÚČAN

*S láskou spomínajú manželka
Mária, deti Jaroslav a Kristína,
brat Ján, sestry Mária a Katarína
s rodinami a ostatná rodina.
„Kto mal rád, nezabúda, kto
poznal, spomenie si.“*

SPOMIENKA

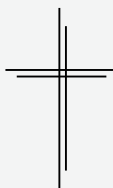
*Bolestou unavená
tíško si zaspala,
zanechajúc
všetkých,
čo si rada mala.*

Z úprimného srdca ďakujeme všetkým príbuzným, priateľom, susedom a známym, ktorí sa 11. apríla 2019 prišli rozlúčiť s našou milovanou mamou, starou mamou, tetou, švagrinou, krstnou mamou, susedkou a dobrou kamarátkou

Kamilou Lúčanovou,

rod. Patrniečikovou, z Terchovej, ktorú si Pán povolal k sebe do večnosti 9. apríla 2019 v 73. roku života.

*Umieračik zvoní, smútočnú
pieseň spieva a more slz sa
z jeho hlasu rozlieva.
Zomrela nám mamička,
odišla v tichosti bôlov.
V dome nastalo nevyсловné ticho,
roztrhané uboleným smútkom,
a slzy ako kamene padajú.
Posledné z bohom museli sme
vysloviť pre našu drahú mamu.
Všetkým za slová súcitu, útechy,
modlitby a kvetinové dary
ďakujeme: syn Ján, dcéry Mária
a Katarína s rodinami, nevesta
Mária s rodinou a ostatná rodina.*

KAPLNKY A KRÍŽE V TERCHOVSKEJ KRAJINE
(XIII., XIV.)

Kaplnky, kríže – Božie muky, sochy svätých či zvonice sú hojne rozosiate po celom terchovskom chotári. Popri cestách, v osadách, na kopcoch, pri domoch... Dodávajú miestam, na ktorých sa nachádzajú, ďalší rozmer. Ten človek pochopí, až keď sa na tom mieste zastaví, zamyslí, porozhliada a pomodlí. Tak ako zbožný terchovský umelec, ktorý v priebehu storočí roztrúsil svoje kamenné, drevené i železné artefakty po Terchovskej krajine, aby vydal svedectvo o sebe a dobe, v ktorej žil, a zanechal posolstvo pre súčasnosť. Preto sme sa rozhodli na stránkach našich novín mapovať a približovať tieto zaujímavé miesta ako príspevok k lepšej orientácii a poznaniu miestnej – terchovskej histórie. V tomto čísle si predstavíme hneď dve sochy, ktoré sa nachádzajú v bezprostrednej blízkosti Kostola sv. Cyrila a Metoda a fary. Odborný pohľad na uvedené sochy nám ochotne poskytol terchovský rodák Marek Repáň, ktorý je uznávaným reštaurátorom sakrálnych historických pamiatok.

Socha sv. Vendelína

Táto socha je umiestnená v blízkosti fary a neďaleko hlavnej cesty a rieky, ktoré v minulosti slúžili aj na presun a napájanie domácich zvierat, stád oviec alebo dobytku. To by vysvetľovalo situovanie sochy sv. Vendelína, ktorý je patrónom pastierov, roľníkov, ochrancov prírody a životného prostredia a orodovníkom za priaznivé počasie, dobrú úrodu a pred chorobami zvierat. Uctievaný je najmä v Rakúsku, Nemecku a vo Švajčiarsku. Zaujímavosťou je, že ostatky sv. Vendelína sa nachádzajú v relikviári v Kostole sv. Vendelína v Zuberici.

Samotná socha má výšku zhruba 130 cm a spolu s podstavcami meria 310 cm. Podľa zisťovania od žijúcich pamätníkov sa predpokladá, že socha stojí na mieste, neďaleko ktorého viedla aj cestička ku starému Kostolu sv. Martina. O samotnej soche a jej výtvarnom stvárnení viac povedal Marek Repáň: „Je to kamenná socha pochádzajúca pravdepodobne z 19. storočia, podstavec z 20. storočia. Socha spočíva na soklovej časti (plinte) stojacej na hlavici podstavca. Sv. Vendelína zobrazuje socha ako mladého muža stojaceho v postoji s uvoľnenou ľavou nohou a náklonom ramien a hlavy smerom k ľavému boku. Pri nohách sv. Vendelína je zobrazená ležiaca ovečka, ktorá z časti spočíva na ľavej nohe zobrazeného svätca. Hlava ovečky smeruje pohľadom k zemi.

Sv. Vendelín je bosý, odetý v dlhom spodnom odevu s „límcom“ a dlhými riasenými rukávami, stiahnutom v páse a siahajúcom po zem. Na ňom má cez pravé rameno prehodený plášť, ktorý mu čiastočne padá cez pravú ruku. Plášť si pridržiava pritlačeným lakťom pravej ruky k telu. Riasenie pritlačeného plášťa vytvára pod rukou čitateľný fald. Pri pohľade na sochu zo zadnej strany smeruje schematické riasenie plášťa diagonálne z pravého ramena k ľavej nohe. Na prostovlasej mladej holobradej hlave s pokojným výrazom má nasadený jemne zvltnený klobúk. Pohľad sv. Vendelína smeruje ku knihe, ktorú drží v ľavej ruke na úrovni hrude. Gesto pravej ruky zobrazuje pohyb, ktorým v knihe listuje. Na ramienku prevesenom cez pravé rameno mu na ľavom boku visí jednoducho zobrazený chlebník. Socha je typickou ukážkou ľudovej sochárskej tvorby spracovávajúcej tému „populárnych“ svätcov.

Autorom sochy s najväčšou pravdepodobnosťou nebol školený sochár; zrejme však nejde o prvotinu tvorcu, ale skôr o rutinérsku prácu. Základné proporcie hmoty a spôsob zobrazenia jednotlivých materiálov neboli autorovi cudzie. Či so sochou súvisí aj podstavec, na ktorom v súčasnosti socha stojí, nie je známe. Architektúra podstavca sa skladá zo štvorbokej kubickej pätky bez akejkoľvek profilácie, hranolového drieku podstavca a hlavice podstavca. Hlavicu podstavca tvorí predstúpená kvadratická hmota so zvislou plochou čela po obvode. Od čela hlavice jej hmota diagonálne ustupuje k drieku podstavca v spodnej časti, v hornej časti hmota hlavice ustupuje k soklovej časti sochy. Čelo a horná skosená plocha hlavice sú zdobené jednoduchým geometrickým vzorom. Diagonálny vzor kríženia zásekov plochého dláta s ponechaním lomovej hmoty uprostred ukončuje na hranách lemovanie hladkej plochy. Socha je vysekaná z jemnozrnného sivo okrového pieskovca. Podstavec je vysekaný pravdepodobne z hrubozrnného sivastého pieskovca. Rôznorodé použité horniny a kolidujúce tvaroslovie sochy a podstavca upozorňujú na pravdepodobne rozličný pôvod sochy a k nej prislúchajúcej architektúry.“

Socha Najsvätejšieho Srdca Ježišovho

Táto socha je umiestnená v pekne upravenom zelenom záhone, z troch strán ohraničeným udržiavanými tujami – medzi farou a kostolom. Vysoká je 115 cm, spolu s podstavcami a stĺpom dosahuje celkovú veľkosť 285 cm. Zaujímavosťou je, že kamenný stĺp, na ktorom socha stojí, bol zachovaný ešte z Kostola sv. Martina. Podľa informácií od viacerých pamätníkov sa do uvedeného priestoru socha dostala v 70. rokoch minulého storočia. Dvtedy bola zrejme súčasťou interiéru Kostola sv. Cyrila a Metoda.

O výtvarnej stránke sochy nám viac povedal Marek Repáň: „Socha Božského Srdca zobrazuje Ježiša Krista so srdcom na hrudi. K tomuto typu zobrazenia nedokážem nájsť historickú paralelu, ani relevantné informácie o počiatku tohto zobrazovania. Socha Ježiša je vysekaná pravdepodobne z mramoru, možno vápenca. Dokonca začínam uvažovať, či nejde o odliatok. Povrch sochy je čiastočne zvetraný, čo je dôsledok prirodzenej erózie kameňa vystaveného v exteriéri. Socha zobrazuje stojaceho Ježiša Krista odetého v spodnom rúchu, ktoré prekrýva dlhý plášť siahajúci po zem. Spod rúcha trčia len bosé Ježišove chodidlá stojace na kvadratickom plinte. Jednoduchý, prevažne

vertikálne riasený plášť visí na ľavom ramene Krista. Obe ruky smerujú k srdcu zobrazenému na hrudi. Zo srdca žiaria lúče, ktoré sú už kvôli zvetraniu pôvodnej profilácie len slabo čitateľné. Srdce obopína trňová koruna, v jeho vrchole z plameňa vystupuje kríž. Gesto pravej ruky Krista upozorňuje diváka na srdce takmer vzpriameným ukazovák, zatiaľ čo ľavá ruka v pokoji a bez páťosu spočíva na hrudníku.

Portrét Krista mal za cieľ stvárniť jeho podobieň v ustálenej forme. Zobrazený je ako muž v zrelom veku s dlhými vlasmi a bradou, s pokojným výrazom hľadiacim do diaľky. V súčasnosti je hlava Krista výrazne pokrytá depozitom, čím farebne kontrastuje s ostatným povrchom sochy. Socha so soklovou časťou spočíva na kvadratickej hmote obloženej mramorovými doskami. Táto hmota stojí na hlavici, ktorá uzatvára architektúru podstavca. Architektúru podstavca tvorí plató, päťka stĺpu, stĺp – driek podstavca a hlavica ukončujúca architektúru podstavca. Plató tvorí kamenná platňa, ktorej horná hrana čiastočne presahuje okolitý terén. Na platňu takmer štvorcového pôdorysu dosadá mierne ustúpená päťka. Jej kvadratickú hmotu upravujú vybratia hmoty rohov pod plastickým prstencom stĺpu – drieku podstavca. Stĺp tvoriaci driek podstavca je pravidelný, jeho priemer sa nemení v žiadnej časti hmoty. Hlavica dosadajúca na stĺp (ukončujúca architektúru podstavca) je v spodnej časti kruhového pôdorysu členená profilovaným prstencom. Smerom hore sa cez skosené hrany postupne transformuje na kvadratickú hmotu, na ktorej je osadená socha Krista.

Socha Krista je dielo neškoleného majstra. Zdá sa, že v čase vzniku diela autor šablónovito vytváral viacero podobných sôch. Ide o rutinérské spracovanie modelácie drapérie, ako i schematické spracovanie výrazových prostriedkov – ako sú ruky a portrét Krista. Figúra je statická, bez naznačenia pohybu pôsobí statickým, pokojným dojmom. Možno predpokladať, že jej súčasné miesto nie je pôvodné.“

TEXT a FOTO Marián ZAJAC

Slávnosť skautov

Najbližšia nedeľa po sviatku sv. Juraja, ktorý sa v liturgickom kalendári slávi 24. apríla, pripadla tohto roku na Nedeľu Božieho Milosrdenstva. Svätý Juraj je patrónom skautov, preto sa 28. apríla 2019 pri veľkej sv. omši uskutočnilo slávnostné posvätenie skautských šatiek našich skautov nováčikov a nových rangerov. Posvätenie vykonal správca terchovskej farnosti páter Pavol Hudák, SVD.

-red-

FOTO – František MUCHA

Výsledky volieb do Európskeho parlamentu 2019

KRESBA Milan Opalka Noviny Terchová, 1990

PLATNÉ HLASY ODOVZDANÉ PRE POLITICKÉ SUBJEKTY

		POČET HLASOV	PODIEL V PERCENTÁCH
1	SMER - sociálna demokracia	84	13,06
2	Kresťanská demokracia - Život a prosperita	12	1,86
3	Kotleba - Ľudová strana Naše Slovensko	125	19,44
4	KOREKTÚRA - Andrej Hryc	5	0,77
5	Slovenská národná strana	38	5,90
6	SME RODINA - Boris Kollár	25	3,88
7	OBYČAJNÍ LUDIA a nezávislé osobnosti (OLANO)	22	3,42
8	STAROSTOVIA A NEZÁVISLÍ KANDIDÁTI	2	0,31
9	Strana práce	1	0,15
14	Kresťanskodemokratické hnutie	76	11,81
15	Strana zelených Slovenska	6	0,93
16	MOST - HÍD	6	0,93
22	DOMA DOBRE	2	0,31
23	Koalícia Komunistická strana Slovenska, VZDOR - strana práce	2	0,31
25	Sloboda a Solidarita	69	10,73
26	Slovenská ľudová strana Andreja Hlinku	2	0,31
28	Kresťanská únia	17	2,64
29	Koalícia Progresívne Slovensko a SPOLU - občianska demokracia	137	21,30
30	Demokratická strana	3	0,46
31	NÁRODNÁ KOALÍCIA	9	1,39

Okrskok	Počet zapísaných voličov	Počet vydaných obálok	Účasť voličov v %	Počet odovzdaných obálok	Podiel odovzdaných obálok v %	Počet platných hlasov všetkých kandidátov	Podiel platných hlasov všetkých kandidátov v %
1	867	195	22,49	195	100,00	192	98,46
2	978	217	22,18	217	100,00	216	99,53
3	1 042	147	14,10	147	100,00	147	100,00
4	638	90	14,10	90	100,00	88	97,77
SPOLU	3 525	649	18,41	649	100,00	643	99,07

Nadstavba škôlky

u Gregušov v plnom prúde

Potešiteľnou správou je, že od apríla tohto roka prebieha rekonštrukcia jestvujúceho objektu školskej jedálne v areáli ZŠ u Gregušov, kde sa realizáciou nadstavby rozšíri kapacita materskej škôlky o 20 detí na celkový stav 39. Tento projekt sa uskutočňuje aj vďaka schválenému nenávratnému príspevku vo výške 393 tisíc eur z Regionálneho operačného programu – IROP.

-OcÚ-

FOTO – Marián ZAJAC

Nové detské ihrisko v areáli ZŠ v Ústredí

Od jari tohto roka slúži deťom najmä z materskej škôlky nové detské ihrisko s preliezkami v areáli ZŠ s MŠ A. F. Kollára v Terchovej – ústredí.

-OcÚ-

FOTO – František MUCHA

Privítanie detí do života

Deň matiek je v Terchovej už tradične spätý so slávnosťou Privítanie detí do života. Koná sa vždy v druhú májovú nedeľu, kedy v obradnej sieni obecného úradu vítame deti – malých Terchovcov a Terchovky, ktorí sa narodili v uplynulom období. Tento rok prijali pozvanie rodičia 40 detí. Okrem pekného zážitku z kultúrneho programu si odniesli aj malé darčeky odovzdané predstaviteľmi obce na čele so starostom Jozefom Dávidíkom. Deťom a ich rodičom želáme všetko najlepšie, najmä pevné zdravie a veľa lásky.

-red-

FOTO – František MUCHA

Od Tatier k Dunaju 2019

Šíriť osvetu o skleróze multiplex a pomôcť ľuďom s týmto závažným degeneratívnym ochorením nervovej sústavy. S takýmto cieľom sa opäť vydali po Slovensku na bicykli mnohí dobrí ľudia, aby spoločne dokázali, ako sa dajú prekonať prekážky – ak sa chce. Aj tento rok sa zastavili v Terchovej, kde ich pred obecným úradom privítalo vedenie obce na čele so starostom Jozefom Dávidíkom. Medzi cyklistami nechýbali známy herec a humorista Ivan „Tuli“ Vojtek, podžupani nášho kraja Peter Weber a Milan Laurenčík, ako i predsedníčka Združenia SM Nádej Jaroslava Valčeková.

-red-

FOTO – František MUCHA

Kompostéry do každej domácnosti

Naša obec zavádza pre všetky domácnosti nový systém nakladania s biologicky rozložiteľnými komunálnymi odpadmi. Systém spočíva v povinnosti svojpomocne zhodnocovať tento odpad formou kompostovania. K tomu sú zo strany obce jednotlivým domácnostiam bezplatne pridelené kvalitné plastové kompostéry – typ 1050 litrov – a príslušné návody na ich používanie. Podmienkou prevzatia je trvalý pobyt občana v našej obci. Tento projekt je financovaný z grantu EÚ v rámci Programu podpory predchádzania vzniku biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu.

-Ocú-

Kamerový systém – obec Terchová – rozšírenie

V týchto dňoch sa začal realizovať projekt „Kamerový systém – obec Terchová – rozšírenie“.

Žiadosť obce o poskytnutie dotácie na tento projekt z oblasti prevencie kriminality (výzva RVPK na rok 2018) bola schválená v októbri 2018.

Kamerový monitorovací systém bude pozostávať z:

- 10 farebných pevných kamier s nastaviteľným uhlom, umiestnených v exteriéri vybraných objektov;
- kabeláže na prenos signálov spolu s ochranami proti účinkom bleskov;
- centrálneho dispečingu umiestneného v budove obecného úradu.

Monitorovací kamerový systém z hľadiska monitorovania priestorov a záznamu na záznamové médiá (harddisky) bude pracovať v nepretržitej prevádzke. Personálne obsadenie zabezpečí obec z vlastných zdrojov. Ako sme už uviedli, centrálny dispečing systému bude nainštalovaný v budove obecného úradu.

Projektom sa doplní a zmodernizuje zastaraný kamerový systém v obci, ktorý pozostával celkovo z 9 kamier.

-Ocú-

WiFi pre Teba – Obec Terchová

Obci bol začiatkom apríla schválený nenávratný finančný príspevok na projekt s názvom „WiFi pre TEBA – Obec Terchová“, rámci výzvy „OPII-2018/7/1-DOP - WiFi pre Teba“.

Z projektu sa vybuduje 10 WiFi prístupových bodov na miestach ako kultúrny dom námestie, obecný úrad námestie, autobusové nástupište a námestie pod sochou Juraja Jánošíka. Všetkým občanom a návštevníkom Terchovej tak bude poskytnuté bezplatné pripojenie na širokopásmový internet s minimálnou rýchlosťou 30 Mbit/s.

-Ocú-

Čistili sme Terchovú

Aj tento rok sa uskutočnilo čistenie našej obce. V sobotu, 11. mája 2019, sa zišli dobrovoľníci, aby spoločne vyčistili verejné priestranstvá, potoky a chodníky. Vyzbieralo sa približne 20 kubíkov odpadu.

Všetkým, ktorí sa na tejto akcii zúčastnili, vyslovujem veľké poďakovanie.

Jozef Dávidík

UDIALO SA PRED 60 ROKMI

„Nultý“ ročník

Jánošíkových dní

V rámci osláv 15. výročia Slovenského národného povstania (SNP) sa v dňoch 15. – 16. augusta 1959 uskutočnili Krajské slávnosti piesní a tancov vo Vrátnej. Išlo o ich prvý ročník, ktorý mal založiť tradíciu pravidelného organizovania folklórneho podujatia v Jánošíkovom kraji. Pod „inštruktážnym odborným usmerňovaním a priamym vedením Krajskej poradne ľudovej umeleckej tvorivosti v Žiline (LUT)“ vystúpili v programe Na slávu SNP súbory a sólisti LUT, v programe Radostná mladost účinkovali detské súbory LUT. Súčasťou programu boli tiež dve výstavy; prostredníctvom prvej sa predstavili ľudoví umelci zo Žilinského kraja, druhá výstava Terchová v obrazoch priblížila záujemcom tvorbu popredného slovenského výtvarníka akademického maliara Zdena Horeckého. Tento dodnes aktívny umelec (nar. 1930 v Žiline-Bytčici) pripravil vtedy aj plagát podujatia, ktorý uverejňujeme, a scénu javiska.

Ďalekosiahle zmeny a ich dôsledky, ktoré nastali v súvislosti s územno-správnou reorganizáciou vtedajšej Československej republiky (platila od 1. januára 1960), spôsobili niekoľkoročný odklad pravidelného organizovania folklórnych slávností v Terchovej. Prvý ročník dnešného medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni sa konal 24. – 25. augusta 1963 a navštívilo ho 18 tisíc záujemcov.

Peter CABADAJ

Symbolický Jánošíkov dom

Slávnostné otvorenie 57. ročníka Jánošíkových dní sa uskutočnilo v stredu 31. júla 2019 od 20.00 h v osade Jánošovia – rodisku legendárneho zbojníckeho kapitána a ľudového hrdinu. Súčasťou programu bude sprístupnenie stálej expozície Symbolického Jánošíkovho domu, divadelné predstavenie a nočné hranie pri jánošíkovskej vatre.

-red-

O Jánošíkových dňoch 2019

Pripravovaný 57. ročník Medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni v Terchovej sa uskutoční v dňoch 31. júla až 4. augusta 2019. Hlavným organizátorom podujatia je Obec Terchová, spoluorganizátormi sú Žilinský samosprávny kraj a Krajské kultúrne stredisko v Žiline. Z verejných zdrojov ho podporil Fond na podporu umenia. Tento populárny a divácky vyhľadávaný festival má už dvadsaťosem rokov medzinárodný charakter, pričom za ten čas sa na ňom predstavilo niekoľko tisíc účinkujúcich z vyše 30 krajín sveta.

Kľúčovým slovom podujatia je v tomto roku **Muzikant**, s podtitulom Rok jubileí mnohých terchovských hudobníkov. Jánošíkove dni 2019 budú trvať päť dní. Organizátori pripravili tradične bohatý a pestrý program, ktorý sa začne v stredu 31. júla večer v rodnej osade Juraja Jánošíka – finalistu televíznej ankety o Najväčšieho Slováka. U Jánošov bude slávnostne sprístupnený Symbolický dom patróna festivalu, nebude chýbať ani jánošíkovská vatra.

Nasledujúce štyri dni budú popri dominantných folklórnych programoch vyplnené výstavami (Bratia Mahútovci – vernisáž v Makovického dome v Žiline; Symboly smútku & Kríže Slovenska – pri príležitosti životného jubilea fotografa Ivana Köhlera; multižánrová výstava Keď sa povie terchovský muzikant...), prezentáciami ľudových remesiel, divadelným predstavením Sváko Ragan (v naštudovaní Terchovského národného divadla), česko-slovenským muzikálom Kubo, koncertmi world music, tvorivými dielňami, školami tanca, premietaním filmov, nočným hraním, folklórstrojom a inými sprievodnými akciami. Spomenúť treba tiež pokus o prekonanie vlastného slovenského rekordu v najväčšom počte spoločne hrajúcich heligonkárov. Chýbať nebude ani charitatívny rozmer, konkrétne pomoc mladému muzikantovi s neľahkým životným údelom.

Dlhodobu stabilnú miesto majú v rámci festivalovej dramaturgie samostatné detské programy a program seniorských telies z celého Slovenska. Neodmysliteľnou zložkou záverečného dňa

Jánošíkových dní býva divácky atraktívny **konský vozový sprievod** – s hrdými krojovanými furmanmi a hrajúcimi muzikantmi vo vozoch. Ako je všeobecne známe, ide o erbové podujatie Jánošíkových dní, ktoré vlani oslávilo 50. výročie vzniku. Veľkú pozornosť púta tiež nedeľná svätá omša za nositeľov ľudových tradícií (za aktívnej účasti krojovaných muzikantov a spevákov z domova i zo sveta).

Nezabudnuteľné zážitky a iskrivú atmosféru tradične slubuje **piatkový terchovský galavečer** (2. augusta, 20.30 h). Folklórny výkvet Jánošíkoveho kraja opätovne v celej kráse a majestátnosti oslávi terchovskú muziku, zapísanú v Reprezentatívnom zozname nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO. V **sobotnom medzinárodnom galaprograme** v amfiteátri Nad bôrami (3. augusta, 20.30 h) vystúpia účinkujúci zo Slovenska, Poľska, Ruska a Srbska. Záverečné slovo bude, samozrejme, opätovne patriť monumentálnemu Terchovskému symfonickému orchestru.

57. ročník Jánošíkových dní vyvrcholí v nedeľu 4. augusta **originálnym predstavovaním furmanov a muzík** (12.30 h), a záverečným galaprogramom v amfiteátri Nad bôrami „**Jánošík je sloboda a sloboda je večná!**“ (14.30 h) – pod záštitou predsedníčky Žilinského samosprávneho kraja Eriky Jurinovej. Účinkovať v ňom budú folklórne súbory, skupiny a sólisti z Terchovej a okolia, Horného Považia, Oravy, Kysúc, Turca a Liptova + zaujímavý hosť.

INFOSERVIS
V rámci 57. ročníka Medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni v Terchovej sa na šiestich pódiiach (amfiteáter Nad bôrami, festivalové šapitó, areál pod sochou Juraja Jánošíka, Relaxačno-informačné centrum Terchovec, Kultúrny dom A. Hlinku, Terchovská galéria umenia) predstaví okolo 1 650 účinkujúcich zo Slovenska, Česka, Poľska, Ruska a Srbska. Organizátori prosia divákov, ktorí prídu na programy do amfiteátra Nad bôrami, aby v prípade nepriaznivého počasia nepoužívali dáždňiky, ale pršíplášte.

Koloman Sokol: Tancujúci Jánošík (grafika – drevoryt, 1945; v zbierkach Liptovskej galérie Petra Michala Bohúňa v Liptovskom Mikuláši). Autor diela patrí medzi najvýznamnejších slovenských umelcov všetkých čias, je zakladateľskou osobnosťou našej modernej grafiky. Narodil sa 12. decembra 1902 v Liptovskom Mikuláši, zomrel vo veku stojeden rokov 12. januára 2003 v Tuscone (Arizona, USA).

DEŇ	MIESTO	ČAS	PROGRAM	CENA
1. 8.	KD A. Hlinku	17,30 h	Komorný program	6 €
1. 8.	Amfiteáter	21.00 h	Sváko Ragan	9 €
1. 8.	Amfiteáter	22.30 h	Kubo (dvojprogram)	„Z“ 6 €
2. 8.	Amfiteáter (terchovský večer)	20.30 h	„Veruže mi hrajte...“	9 €
2. 8.	Amfiteáter (terchovský večer)	20.30 h	„Veruže mi hrajte...“	„Z“ 6 €
3. 8.	Amfiteáter	12,00 h	Detský program	4 €
3. 8.	Amfiteáter	13,45 h	Seniori (dvojprogram)	
3. 8.	Amfiteáter (medzinárodný večer)	20.30 h	„Aká je to muzika...“	12 €
3. 8.	Amfiteáter (medzinárodný večer)	20.30 h	„Aká je to muzika...“	„Z“ 8 €
4. 8.	Amfiteáter (záver. galaprogram)	15,00 h	Jánošík je sloboda...	6 €
4. 8.	Amfiteáter (záver. galaprogram)	15,00 h	Jánošík je sloboda...	„Z“ 4 €
1. 8. do 4. 8.	Amfiteáter	Všetky programy	Permanentka na všetky programy v amfiteátri	25 €
1. 8. do 4. 8.	Amfiteáter	Všetky programy	Permanentka na všetky programy v amfiteátri	„Z“ 18 €

„Z“ zľavnený lístok – zľava platí pre dôchodcov: ročník narodenia 1957 a starší.

Permanentka neplatí pre štvrtkový program v kultúrnom dome. Zdarma budú mať vstup ZŤP s preukazom (vozičkar so sprievodom) a deti do 140 cm. Občania s trvalým pobytom v Terchovej majú v sobotu popoludní (3. augusta) na detský a seniorský program, ako i na galaprogram v nedeľu popoludní (4. augusta) vstup zdarma – musia mať so sebou občiansky preukaz.

Vstupenky sa vzťahujú na program v kultúrnom dome (1. augusta – 17.30 h), predstavenia Sváko Ragan a Kubo v amfiteátri Nad bôrami (1. augusta – 21.00 h, respektíve 22.30 h), galaprogramy v amfiteátri Nad bôrami (2. a 3. augusta – 20.30 h; 4. augusta – 14.30 h), a detský a seniorský program v amfiteátri Nad bôrami (3. augusta – 12.00 h, respektíve 13.45 h). Na programy vo festivalovom šapitó, relaxačno-informačnom centre Terchovec, areáli pod sochou Juraja Jánošíka a Terchovskej galérii umenia je vstup voľný.

Predpredaj lístkov

<https://predpredaj.zoznam.sk/sk/listky/janosikove-dni-2019/>

Predaj lístkov

od 20. 6. 2019 – Združenie turizmu Terchová (tel. 041 5993100) počas trvania festivalu – festivalový areál

Ubytovanie

Bližšie informácie možno získať prostredníctvom Združenia turizmu Terchová (tel. 041 599 31 00) a na portáloch www.ztt.sk, www.terchova.sk

Pre menej náročných návštevníkov bude vytvorený priestor na stanovanie.

Doprava

Počas Jánošíkových dní, presnejšie od 2. do 4. augusta 2019, bude na ceste č. II/583 v obci Terchová:

- od piatka 2. 8. 16.00 h do nedeľa 4. 8. 18.00 h

Určené prenosné dopravné značenie obmedzujúce tranzit cez obec

Obmedzenie dopravy nebude platiť pre účastníkov festivalu, linkové autobusy SAD, vozidlá zásobovania a vozidlá s právom prednostnej jazdy. Tranzitujúci vodiči majú možnosť obchádzky Terchovej odklonom dopravy, ktorý bude vyznačený dopravnými

značkami. Na parkovanie vozidiel účastníkov festivalu budú vyčlenené záchytné parkoviská, krajnice miestnych komunikácií v obci a označené verejné priestranstvá. Plynulosť dopravy bude na exponovaných miestach v obci zabezpečená aj prostredníctvom regulovania dopravy organizátormi podujatia v spolupráci s Policajným zborom SR.

Kontakty

Informácie o programe

tel. 041 569 51 29, 0911 924 189, 0903 454 233, mks@terchova.sk

Technicko-organizačné zabezpečenie

tel. 0903 528 113

Obecný úrad Terchová

tel. 041 569 51 38, terchova@terchova.sk

Miestne kultúrne stredisko

tel. 0911 924 189, 041 569 51 29, mks@terchova.sk

Združenie turizmu Terchová

tel. 041 599 31 00, ztt@ztt.sk

Štátna polícia

tel. 158

Lekárska pohotovostná služba

tel. 155

www.janosikovedni.sk

www.terchova.sk

www.facebook.com/JanosikoveDni

Peter CABADAJ

šéfdramaturg Jánošíkových dní

ŠTÚDIA Z DEJÍN ÚTOČNÝCH ZBRANÍ V XVI. A XVIII. STOROČÍ

Jánošíkova valaška

V marci uplynulo 110 rokov od narodenia renomovaného kunsthistorika, výtvarníka, tvorcu sakrálneho umenia, archeológa, pamiatkara, publicistu, exilového dejateľa, tajomníka Matice slovenskej **Jozefa G. Cincíka** (8.3.1909 Clopodia, Rumunsko – 28.1.1992 Danville, PA, USA). Mimochodom, bol aj blízkym priateľom terchovského rodáka, básnika, literárneho kritika a prekladateľa Kolomana K. Geraldiniho. Keďže tento nesmierne činorodý, skromný muž strávil podstatnú časť svojej pozemskej púte (od roku 1945) v severoamerickej emigrácii, doma sa naňho nespravodlivo zabudlo. Pripomeňme aspoň, že v roku 1935 úzko spolupracoval s režisérom Martinom Fričom pri nakrúcaní druhého filmového Jánošíka s nezabudnuteľným Paľom Bielikom v titulnej úlohe. Osobnosť legendárneho zbojníckeho kapitána interesovala Cincíka aj v exile, čo dokumentuje pozoruhodná štúdia Jánošíkova valaška, publikovaná v Literárnom almanachu Slovák v Amerike na rok 1954. Rozhľadný autor v nej zhrnul závery svojho bádateľského úsilia a početných výskumov.

Toľko ráz ospevovaná, legendárne spomínaná (najmä s opaskom skrývajúcim silu) Jánošíkova valaška jestvuje a zachovala sa. Netreba ju viac zhladávať s ľudovou piesňou:

*Jánošík, Jánošík,
kde tvoja valaška?
Tam hore na hore,
zatatá v javore*

Do polovice 19. storočia tmavá súkenná čiapka s bielymi korálikmi a valaška odsúdenca Jura Jánošíka (nar. 1688 v Terchovej – zomrel obesený r. 1713 v Liptovskom Svätom Mikuláši) boli uložené so súdnymi spismi v archíve Liptovskej stolice v Liptovskom Mikuláši. Po založení Maďarského národného múzea v Pešti podžupan Liptovskej stolice Szentiványi valašku odovzdal do opatery novému múzeu, kde je táto valaška dodnes – v zbierke starožitných zbraní. Čiapka Jánošíka (tvaru hajdúskeho a vojenského) bola zase daná do opatery Liptovského múzea v Ružomberku, kde má byť doteraz.

Spisy i čiapka, relikvie po legendárnom zbojníkovi a synovi slobody, boli často spomínané v slovenskej literatúre a obecensť je s nimi dostatočne oboznámená. Valaška samotná sa len spomínala, ale nikto jej nevenoval bližšiu pozornosť. Preto pisateľ týchto riadkov v roku 1943, keď skúmal na území Maďarska (najmä Zadunajska) pamiatky prvoepochiatkov slovenského umenia

KRESBA – JOZEF CINCÍK

a slovenské pamiatky uložené v tamojších múzeách, popri iných predmetoch – vzťahujúcich sa na dejiny Slovákov – dôkladnejšie si všimol aj tzv. Jánošíkovu sekeru v Budapešti.

Mnohé vzácne pamiatky, zápisky sa mu stratili počas pohnutého putovania po vojne, no medzi zachovanými a preriedenými záznamami našiel dva lístky s popisom, kresbami a rozmermi valašky Jánošíka. Na naliehanie známych a záujemcov sprístupňuje ich v nasledujúcich riadkoch aspoň teraz v Amerike.

Popis a ráz valašky

Jánošíkova valaška je dlhá 92,3 centimetra (tri stopy – „fúty“); v dĺžke je započítané nielen porisko, ale i kovová sekera a klinček na dolnom konci poriska (pozri tabuľku č. 1, písmeno B). Váži jeden kilogram a 37 dekagramov (skoro tri funty).

PORISKO je zašité v tmavohnedom remeni jedným pozdĺžnym švom na strane hlavy sekery. Okuté je tromi medenými obručami na oboch koncoch a v prostriedku (F, G, F2). Pozdĺž poriska je medený drôt okrutne špirálovite, na konci poriska je železný konček s klinčekom (H). Na strednej kovovej obruči (G) je otočený strieborný prstenec, na ktorom sú navárané šesť lupeňové ružice z mosadze. V jednej z ružíc (na strane ostria sekery) sa ešte nachádza ozdobný kamienok zelenej farby (tyrkys); z ostatných ružíc už kamienky povypadávali.

Elipsovité otvor pre porisko v kovovej sekere má obvod 10,5 centimetra (t. j. jeden aj päť dvanástin palca v priemere). Dolný koniec poriska má obvod 8,9 centimetra (alebo jeden aj dve dvanástiny palca priemeru).

Ako vidieť aj na obrázku, rukoväť poriska je štíhla a ľahučká ani palica na chodenie; zato je veľmi mocná, a pretože je zosilnená a vystužená remeňom, drôtni a obručami, je takmer nezlomiteľná. Tento spôsob vystužovania porisk je vojenského pôvodu a od polovice XVI. storočia (od roku 1550) sa veľmi rozšíril v strednej Európe, ako to vidíme na vojenských, jazdeckých a pešiackych sekierkach (palošoch aj fokošoch) pod označením „L“ (na tabuľke č. 1), i na neskorogotických a renesančných vojenských sekierkach na tabuľke č. 2, číslice 3, 7, 8, a 9. Montáž ľahkého poriska v remenej, tesne našitej pošve s ovíjaným drôtom a kovovými obručami bola výhodná najmä pre pešiakov – vtedy, keď sekerou aj vrhali. Tenké porisko sa tak neštíepilo a nenalomilo.

SEKIERKA sama je kovaná z ocele (pozri A). Jej celkový tvar je zaujímavé porovnať so sekierkami z predošlých storočí alebo so súčasnými. Formy vojenských sekierok zo XVI. storočia v karpatskej kotline sú ovplyvnené vkusom doby, čo je vlastne samozrejme. Zbrojáři, kováči aj tvarom, slohom vlastných výrobkov chceli vyhovieť svojim objednávateľom. Preto ak porovnáваме sekierku Jánošíkovej valašky so sekierkou označenou písmenom „L“, vidíme nasledujúce zhodné a rozdielne znaky:

Medzi obidvoma sekierkami je rozdiel takmer jedného storočia. Sekierka „L“ bola kovaná nie neskoršie ako v roku 1600, a sekierka Jánošíkova „A“ nie neskoršie ako v roku 1700. Hoci obidve sekierky naznačujú ráz „bradatých“ severských sekierok, tradičných aj v slovenskom praveku (pozri tabuľku 2, číslo 1) a po obidvoch stranách Karpát, predsa hlava (mlatok) na sekierke „L“ ukazuje vplyv renesančnej obruby (rímsy). Jej horný okraj je priamy (tak ako na poľskej jazdeckej sekierke č. 8 zo začiatku XVII. storočia), montáž poriska v hlave sekierky je zdobená neskororenesančným vajcovitým medailónom z obidvoch strán.

Jánošíkova sekierka ozdobný renesančný medailón nemá, je prosto vsadená do elipsovitého otvoru za hlavou (pozri pohľady zhora a zospodu na sekierku, písmená D a E). Horný okraj od hlavy po ostrie je zvlnený miernou esovitou barokovou líniou, tak ako na ľudových a pastierskych slovenských valaškách (pozri č. 2); jej hlava (mlat, obušok) je štvorcová, hladká, bez obruby mierne zošíkmená k ostriu. Esovitá vlnitá línia určuje tvar sekierky aj z pohľadov označených písmenami D a E, zaručujú širokú plochu na mlate a hrúbku okolo otvoru na porisko.

Zvlnené obrysy valašky zrejme sledujú barokové slohové cítenie, ktorého začiatky v kovovej výrobe – ako vôbec na každom poli výtvarného umenia na Slovensku – môžeme zaznačiť po roku 1675. Takto približujú dátum výroby k rokom účinkovania Jánošíka. Slohovo-kritické znaky pri formovaní kovovej sekierky

TABUĽKA č. II.
 1. Starosl. sekierka, nájdená v hrobe z IX. storočia. – 2. Sedliacka slovenská valaška (XVII.–XX. storočie). – 3. Jazdecká sekierka okolo r. 1500, na taliansky spôsob. – 4. Banická sekierka (Bergbarte) saského pôvodu pre slávnostné príležitosti. – 5. Jazdecká (kirasárska) sekierka so zápästnou slučkou za cisára Maximiliána I. (po r. 1500). – 6. Sedliacka povstalecká valaška z r. 1623 (Linz, Rakúsko). – 7. Paloš drabantov kniežata Augusta I. Saského (1553–1586). – 8. Poľská „bradatá“ sekierka zo XVII. storočia, na taliansky spôsob. – 9. Poľská vojenská sekierka zo XVII. storočia.

teda ukazujú na obdobie rokov 1675–1725, to jest na roky raného slovenského baroka. Ide o známu vec vo vývoji umenia, že nové formy, kresba, tvary sa rýchlejšie a prv menia na drobných a pohyblivejších výrobkoch umeleckého priemyslu ako, napríklad, pri plánovaní stavieb a pod.

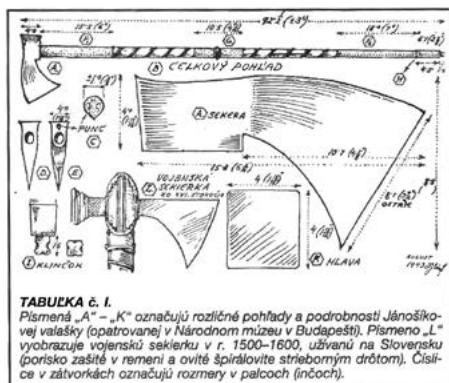
Ešte aj štvorlístková forma klinčeka v porisku (pozri písmeno I), jej bohatšie vypracovanie poukazuje na ozdobnú, malebnú snahu rokov, v ktorých Juraj Jánošík žil. Pod hlavou sekierky (pozri písmeno E) sa nachádza hlboko vbitý sčernerý punc kvapkovej formy (pozri písmeno P), figúra alebo iniciálka výrobcu, ktoré sú už takmer neviditeľné. Celkový tvar puncu (výrobnej značky, trade mark) poukazuje tiež na XVII. storočie, a keďže akýkoľvek iný znak vojenskej, panskej alebo verejnoprávnej vrchnosti na valaške chýba, výsledky nášho pozorovania môžeme nateraz uzavrieť nasledovne:

Valaška, zvaná Jánošíkova, sa slohovo kryje s rokmi, v ktorých Jánošík žil (prelom XVII. a XVIII. storočia). Nie je valaškou pastiersko-sedliackou (pozri čísla 2, 6), nie je ani vojenskou sekierkou jazdeckého rázu, lebo jej porisko je pridlhé a opatrené klinčekom na zabodnutie do zeme a na opieranie sa. Nie je ako podobne remeňom montované ťažšie sekierky jazdcov-vojakov s krátkymi poriskami, rukoväťou na konci poriska ukončenou gombou alebo bobulou, a ovité zápästnou slučkou (čísla 3, 5, 7, 8).

Jánošíkova valaška je sekierkou pre pešiaka – s vojenskou montážou poriska v remeni a s drôtenou špirálou. Je vyzdobená strieborne vybíjaním prstencom s tyrkysovými zelenými kamienkami; ale ani na porisku, ani na sekierke nenesie znak vrchnosti panskej, stoličnej alebo krajinskej, nie je ani vyložená hajdúskym fokošom (valaškou). Jánošíkova valaška má **zemiansko-vojenský** (panský) ráz. Ako taká bola pravdepodobne buď ukoristená, alebo darovaná svojmu držiteľovi, legendárnemu zbojníkovi slovenských hôr Jurovi Jánošíkovi.

Jozef G. CINCÍK

Poznámka: Tabuľky sme nechali v pôvodnom tvare. Text štúdie prešiel len základnou jazykovou úpravou – v súlade so súčasnými pravidlami spisovnej slovenčiny.

TABUĽKA č. I.
 Písmená „A“ – „K“ označujú rozličné pohľady a podrobnosti Jánošíkovej valašky (opatrovanej v Národnom múzeu v Budapešti). Písmeno „L“ vyobrazuje vojenskú sekierku z r. 1500–1600, užívanú na Slovensku (porisko zašité v remeni a ovité špirálovite strieborným drôtom). Čísllice v zátvorkách označujú rozmery v palcoch (inčoch).

UTOROK 2. 7.

16.00 h Terchovská galéria umenia (budova obecného úradu)

DÁŽD PÍSMEN

VÝSTAVA RODINY TRIZULJAKOVCOV

Vystavujúci:

Alexander Trizuljak, Eva Trizuljaková, Michaela Klimanová
Trizuljaková, Marek Trizuljak, Miroslava Trizuljaková,
Klement Trizuljak, Katarína Böhmová,
Pavla Lazariková Trizuljaková

účinkujú: *Ťažká muzika & Chorus II.*
vstupný príhovor: Peter Cabadaľ

STREDA 3. 7.

9.00 – 11.00 a 11.30 – 14.00 h Terchovská galéria umenia

ODKAZ CYRILLO-METODSKÉHO POSOLSTVA

MEDZINÁRODNÝ ODBORNÝ SEMINÁR

prednášajúci:

Mons. Prof. ThDr. Viliam Judák, PhD.

- nitriansky diecézny biskup.

Mons. doc. ThDr. Tomáš Galis, PhD.

- žilinský diecézny biskup.

vladyka Štefan

- arcibiskup ochridský a macedónsky.

archimandrita Partenij

prof. Gjorge Ivanov

(v rokoch 2009 až 2019 prezident Macedónskej republiky).

prof. PhDr. Martin Homza, PhD.

- Filozofická fakulta UK Bratislava,

Mgr. Peter Cabadaľ

- spoluzakladateľ Cyrilometodských dní v Terchovej.

Mgr. Ing. Marián Zajac

- zástupca starostu obce Terchová

gatan: **Mons. Cyril Vasil, SJ**

- sekretár Kongregácie pre východné cirkvi

18.15 h Kostol sv. Cyrila a Metoda

SVÄTÁ OMŠA

19.30 h Terchovská galéria umenia

CYRILOMETODSKÉ DNI V TERCHOVEJ

(1990 - 2019)

SLÁVNOSTNÉ UVEDENIE KNIŽNEJ PUBLIKÁCIE VYDANEJ
PRI PRÍLEŽITOSTI XXX. ROČNÍKA PODUJATIA

účinkujú: *Nebeská muzika, Martin Repaň, Zbojband,*
Peter Ničík, Rudolf Patrničák, Marián Zajac
scenáť, réžia, moderovanie: Peter Cabadaľ

ŠTVRTOK 4. 7.

15.00 h Vrch Oravcove

KRÍŽOVÁ CESTA NÁRODNÝCH SVÄTCOV

17.00 h Kostol sv. Cyrila a Metoda

LITURGIA SV. JÁNA ZLATOÚSTEHO

GRÉCKOKATOLÍCKA SVÄTÁ OMŠA

celebruje: **Mons. CYRIL VASIL, SJ**

- sekretár Kongregácie pre východné cirkvi

účinkujú: *Gréckokatolícky katedrálny spevácky zbor*

CHRYSOSTOMOS

19.00 h Kultúrny dom Andreja Hlinku

Jozef Holly - KUBO

PREDSTAVENIE TERCHOVSKÉHO NÁRODNÉHO DIVADLA

réžia: **Vlado Švec**

PIATOK 5. 7.

7.00 a 8.30 h Kostol sv. Cyrila a Metoda

SVÄTÉ OMŠE

10.30 h Kostol sv. Cyrila a Metoda - vrch Oravcove

PROCESIA VERIACICH

účinkujú: *terchovský ľud, Spojené muziky terchovské, Dychová*
hudba STRANIANKA zo Stránskeho

11.00 h Vrch Oravcove

CYRILLO-METODSKÁ SVÄTÁ OMŠA

celebruje: **Mons. TOMÁŠ GALIS** - žilinský diecézny biskup

hra na organe: **Eva Halasová**

14.00 – 15.30 h Námestie Andreja Hlinku

MUZIKA NÁS SPÁJA

účinkujú: *SZUŠ AKADÉMIA MUZIKA, DFS Závrivček, Spojené*
muziky terchovské a hostia

16.00 h Kostol sv. Cyrila a Metoda

ZÁVEREČNÝ GALAKONCERT

účinkujú:

Slovenská filharmónia, Slovenský filharmonický zbor a sólisti

Rastislav ŠTÚR, dirigent

Jozef CHABRON, zbormajster

Martina MASARIKOVÁ, soprián

Michaela ŠEBESTOVÁ, mezzosoprián

Jozef GRÁF, tenor

Tomáš ŠELC, bas

Štefan Németh-Šamorínsky: BRATISLAVSKÁ OMŠA

Podujatie je venované 1150. výročiu
úmrtia sv. Cyrila

a 70. výročiu posviacky Kostola
svätých Cyrila a Metoda v Terchovej

Čestným hosťom xxx. ročníka
Cyrilometodských dní v Terchovej
bude vladyka Štefan
- arcibiskup ochridský a macedónsky

TERCHOVÁ 2. - 5. JÚL 2019

CYRILOME

JUBILEJNÝ 30. ROČNÍK

LADISLAV VÖTRŮŠ
Strojársky, 2006
Rozmery: 115 x 115
hmotnosť: 119 x 100 x 45 cm/

VYCHÁDZA ZAUJÍMAVÝ KNIŽNÝ TITUL

Pri príležitosti jubilejného XXX. ročníka Cyrilometodských dní v Terchovej uzrie svetlo sveta zaujímavá publikácia. Jadro jej obsahovej časti tvoria homílie významných duchovných osobností zo Slovenska i zahraničia, ktoré v minulosti odzneli v rámci nášho podujatia buď v kostole, alebo na pútnickom vrchu Oravcove. Nebudú chýbať ani texty zakladateľov, respektíve dlhoročných organizátorov podujatia, mediálne reflexie a, samozrejme, bohatá obrazová dokumentácia. Knižku zostavil a zredigoval Peter Cabadaj, vydavateľom je Krajské kultúrne stredisko v Žiline. Slávnostná prezentácia diela sa uskutoční v stredu 3. júla o 19.30 h v Terchovskej galérii umenia. Texty Rudolfa Patrnčiaka a Mariána Zajaca, ktoré uverejňujeme, pochádzajú zo spomínanej knihy.

KRESBA Milan Opalka Noviny Terchová, 1990

Cyrilometodské dni ma sprevádzajú polovicu života

Podujatie, pri ktorého vzniku som stál a celý čas s ním vedno kráčať, bude mať tento rok už svoje tridsiate pokračovanie. Môžeme hovoriť, že sa u nás v Terchovej udomácnilo, etablovalo do nášho života, do nášho kalendára.

V minulosti som často uvažoval o tom, ako v Terchovej vytvoriť podujatie, ktoré by prinieslo do našej obce nového ducha. Podujatie, ktoré nemá ambíciu konkurovať komercii a lacnej popularite, ale osloví ľudí hľadajúcich zmysel života, túžiacich po kráse, svojej identite – podujatie, ktoré nesie vo svojom poslanstve pokoj, povzbudenie ducha a zároveň pozdvihne kultúrne vnímanie domáceho, ako aj širšieho okolia. Toto všetko, ba ešte viac sa premietlo v roku 1990 do podujatia, ktoré zarezovalo nielen na Slovensku, ale v celej vtedajšej federácii. Nesie názov Cyrilometodské dni v Terchovej.

Tomu, že sme ako prví mohli takéto podujatie zorganizovať, predchádzalo snaženie miestneho správcu farnosti pátra Jozefa Šaba, SVD, ktorý postupnými krokmi, v tom čase ešte netušiac, pripravoval pôdu na jeho vznik. Spomeniem aspoň nainštalovanie vitráží okien s príbehom našich vierozvestov, osadenie sôch svätých Cyrila a Metoda na priečelie kostola atď. Keď dozrel čas, aby takéto podujatie mohlo vzniknúť, boli sme naň pripravení. Naše podujatie spojilo celú obec. Uverili sme skutočnosti, že sme pri vzniku niečoho mimoriadne vzácneho, nielen pre nás, ale aj pre ďalšie generácie. Táto predstava spojila vedenie obce, farský úrad a miestnu kultúru – a zároveň nás to spojilo aj ako občanov.

Správne rozhodnutie

Spomínam si, ako sme ochotne a nezištne pomáhali pri dobudovaní amfiteátra, skultúrnení pútnického vrchu Oravcove atď. Reagovali sme na výzvy, prosby, lebo sme to robili v presvedčení, že konáme správne. Naša ochota, dary a obeta je výsledkom toho, že podujatie prežilo až do dnešných čias. Počas celého obdobia boli roky, keď sa nám darilo viac, ponúkala sa pomoc aj od ľudí a organizácií z okolia. Prišli však i také časy, že sme v tom ostali sami. Čas vytriedil tých, čo to mysleli úprimne, a tých, čo v tom hľadali iné dôvody, alebo jednoducho sa už na to necítili.

Keď sme začali s prípravou prvého ročníka, boli sme si vedomí skutočnosti, že je to podujatie pre budúcnosť, pre ďalšie tisícročie, ktorému musíme dať to najlepšie, čo je v nás. Mladosť, schopnosť a presvedčenie nového vedenia obce a kultúrneho strediska dávali nádej, že konáme dobrú a užitočnú vec.

Uvedomujúc si vážnosť tejto myšlienky som po vzájomnom dohovore požiadal o pomoc pri zostavovaní prvej dramaturgie nášho priateľa docenta Ing. Viliama Grusku, ktorý sa venoval tejto téme, mal skúsenosti z organizovania veľkých podujatí a dodal nám odvahu ísť za hranicu našich možností. Toto rozhodnutie považujem za správne a čerpáme z neho do dnešných dní.

Taktiež náhoda, ktorá nás priviedla k spolupráci v roku 2013 so Stojanom Lekoskim, rodákom z Macedónska, priniesla do tohto podujatia nové výzvy. Získali sme podporu a spojenca v samotnom Macedónsku na poli duchovnom i spoločenskom. Táto spolupráca pretrváva doteraz.

Ako jeden z hlavných organizátorov tohto podujatia chcem poďakovať všetkým, ktorí boli verní, obetaví, vždy ochotní a nápomocní reagovať na potreby a výzvy pri tvorbe a realizácii

jednotlivých ročníkov. Zvlášť chcem poďakovať tým, ktorí nášmu podujatiu pomáhajú formovať a naplňovať jeho odkaz, smerovanie a dávajú mu konečnú podobu dodnes.

Nič nie je zadarmo

Spomínam si, aké nadšenie nás sprevádzalo pri jeho vzniku. Spomínam si na ľudí, ktorí verili a dodnes veria tejto myšlienke. Spomínam na mnohých, ktorí boli oporou tohto podujatia. Spomínam aj na tých, ktorí boli pri zrode tohto podujatia a dnes sú už vo večnosti. Spomínam tiež na tých, ktorí s nami začali merať túto cestu, ale časom sa unavili a opustili nás. Chcem si spomenúť aj na tých, ktorí pomáhali, skrášľovali a obohacovali toto podujatie svojím talentom, zručnosťou, ochotou a vlastnou priazňou. Chcem si spomenúť aj na tých, ktorí počúvali a ochotne reagovali na naše prosby o pomoc. Chcem si spomenúť aj na tých, na ktorých som časom zabudol. Spomínam a chcem sa im za to všetko poďakovať.

Vážme si toto podujatie a spoločne ďakujme, že ho máme. Lebo nič nie je len tak, nič nie je zadarmo, všetko je zaplatené čistým zlatom.

Rudolf PATRŇČIAK

Na cyrilo-metodskom poli

Keď sa vyorí na poli prvá brázda, je to začiatok dlhšieho procesu. Po piatich, šiestich brázdach prichádza povzbudenie, že práca je rozbehnutá, ale aj zistenia, kde je aká zem, kde treba na pluh pritlačiť a kde ubrať. Pri tridsiatich brázdach sa už ukazuje pekný kus dobre obrobenej pôdy, na ktoré sa hospodár rád pozrie, pričom zároveň vie, že treba pokračovať, pretože je ešte nedorobené. Akékoľvek pole, aby prinášalo ošoh, si vyžaduje primeranú starostlivosť. Pole znamená živobytie, či už je užívané od nepamäti, zdedené, darované alebo kúpené.

V Terchovej sme časť veľkého a hodnotného cyrilo-metodského poľa zdedili od našich predkov. Tí sa v neľahkých časoch, pred zhruba osemdesiatimi rokmi, rozhodli začať stavať neďaleko Kostola sv. Martina, ktorý už z kapacitných dôvodov nepostačoval pastoračným potrebám farnosti, nový Boží chrám. Aj pod vplyvom vtedajšieho terchovského dušpastiera Štefana Bittera, rodáka z Mojmiroviec neďaleko Nitry, sa prozreteľne rozhodlo, že nový kostol bude zasvätený apoštolom Slovanov – svätým Cyrilovi a Metodovi. Už vtedy začalo klíčiť v terchovskej zemi semienko učenia solúnskych bratov, aby sa napokon, po dlhoročnej a rôznorodej nepriazni dejinných udalostí, dočkalo lepšieho „počasia“ a začalo tak pod rovnakým slnkom naplno rásť a rozvíjať sa.

Každoročne priorávame jednu brázu

Politické a spoločenské zmeny po Novembri 89 umožnili aj miestnym terchovským hospodárom z obecných, farských i kultúrnych ustanovizní, na čele s vtedajším správcom farnosti pátrom Jozefom Šabom, SVD, slobodne vyjsť na dovtedy zanedbané polia duchovnosti, kultúry a vzdelania – a položiť ruku na pluh. Nadšenie, s akým sa kyprila pôda a pripravovala zem pre očakávanú budúcu úrodu, som vtedy citlivo vnímal očami mladého študenta gymnázia, netušiac, že o pár rokov budem stáť a osobne pomáhať pri práci na onom poli. Zároveň som ako miništrant, prítomný na slávnostnej svätej omši, ktorú na pamätnom prvom ročníku Cyrilometodských dní v lete 1990 slúžil nitriansky biskup a neskorší kardinál Ján Chryzostom Korec, cítil veľký záujem ľudí z blízka aj ďaleka a ich hlad i túžbu po lepšom poznaní z rôznych dôvodov zanedbaného „dedičstva otcov“.

Odvtedy každoročne začiatkom júla priorávame ďalšiu brázu k doteraz obrobenej postati, aby o ňu rozšírená prijala novú sejbú na jej ďalšie zveladenie. Ponúkame odborne fundované semináre, literárne prezentácie, umelecky hodnotné projekty rôznorodých výstav a koncertov, v hĺbke duše prežívané pobožnosti

aj slávnostné liturgie byzantského i rímskeho obradu, celebrované v terchovskom chráme a na vrchu Oravcove. Uvedené duchovné miesta sa rokmi postupne zvelaďovali o diela, ktoré podporujú a dopĺňajú cyrilo-metodskú ideu a jej celistvosť. Vynovený interiér i exteriér Kostola sv. Cyrila a Metoda, ako aj vrch Oravcove s Miléniovým Cyrilo-metodským stĺpom a originálnou kameninou Krížovou cestou sú toho dôkazom.

Ide o rokmi premyslenú a skúsenosťami overenú starostlivosť o pestovanú úrodu, ktorú prichádzali postupom času osobne obzrieť a otcovsky požehnať duchovné osobnosti. Z ich radov uvediem už spomínaného kardinála Korca, ďalej kardinála Jozefa Tomka, arcibiskupa Cyrila Vasiľa, biskupa Viliama Judáka, biskupa Tomáša Galisa a mnoho ďalších. Nemožno opomenúť ani prínos macedónskych živín v terchovskej cyrilo-metodskej roli, ktoré reprezentovala návšteva prezidenta Gjorge Ivanova, biskupa Kira Stojanova i viacročná spolupráca s bibliografom a prekladateľom Stojanom Lekoskim.

Zapojiť sa môže každý

Dedičstvo predstavuje vážnu vec a jeho uchovávanie, zvelaďovanie a šírenie je o zodpovednosti každého, komu je zverené. V tomto zmysle pripomeniem na povzbudenie myšlienku z homílie otca biskupa Viliama Judáka, ktorá odznela na Cyrilometodských dňoch v Terchovej roku 2016: „Sme možno ojedinelým národom v Európe, ktorý má v štátnom znaku kríž a v preambule Ústavy odkaz na cyrilo-metodské pravdy a hodnoty života. Svojou polohou i historickým vývojom sa nachádzame uprostred dvoch kresťanských tradícií: západnej – rímskej, a východnej – byzantskej. A tak cyrilo-metodská tradícia nás priam núti ako priamych dedičov k rozmyšľaniu o našom mieste v terajšom a budúcom európskom dani.“

Orieme teda ďalšiu brázu – v poradí tridsiatu! Keď sa obzrieme späť, uvidíme celkom jasne pekný kus obrobenej terchovského poľa ku cti svätých Cyrila a Metoda. Neorie sa ľahko, neorie sa jednoducho, ale treba nám pokračovať. Tak, ako prosil svojho brata Metoda na smrteľnej posteli umierajúci Cyril. Jeho prosba, aby pokračoval aj napriek ťažkostiam v brázde, ktorú spolu začali pri našich predkoch, je výsostne aktuálna pre nás všetkých i dnes. Zapojiť sa môže každý, práce na tomto poli je viac ako dost. Stačí však rok či dva poľaviť, a pole začne zarastať...

Marián ZAJAC

Sedemdesiatnik Jano Miho

Koncom marca (29. 3.) rozšíril rady sedemdesiatročných terchovských mládencov popredný folklorista **Ján Miho**, s ktorého menom a všestrannou tvorivou, interpretačnou a organizačnou činnosťou je neodmysliteľne spätá novodobá éra ľudovej kultúry a umenia Jánošíkovho kraja. Dobre sa poznal a často spolupracoval azda so všetkými významnejšími osobnosťami slovenského folklórneho hnutia.

Životné smerovanie tohto nezameniteľného človeka osudovo poznačilo prostredie rodnej osady Kvočkovia, kde ešte v 50. a 60. rokoch minulého storočia pretrvali jedinečné autentické prejavy ľudovej kultúry – najmä hudby. Jano Miho sa vždy hrdo hlásil k odkazu legendárnej Kvočkovskej muziky, ktorú charakterizoval svojky archaický štýl a irečiteľný dedinský humor. Pripomenieme, že kvočkovskí muzikanti (spolu s tancujúcim Mihovým starým otcom) účinkovali v pamätnom, celosvetovo ocenenom filme režiséra Dušana Hanáka *Obrazy starého sveta* (1972).

O rodisku

„Terchová je môj lekár aj balzam zároveň, ktorý potrebujem vo chvíľach súženia i radosti. Ide o miesto, kde čerpám silu celého záberu svojho života. Je to miesto, kde som od malička duchovne vedený ku viere v Boha, ako v rodine, tak i v škole. Z tejto sily ducha, ktorú som dostal od svojich rodičov a duchovných predstavených, sa opieram dodnes – čím ďalej, tým viac. V nej cítim svoju silu a cestu môjho života. Terchová je miestom, kde zabúdam na krivdy, ktoré som prežil; je miestom, kde myslím iba na dobro. Nerozmyšľam o zlých ľuďoch, ale iba o tých dobrých“ (J. Miho, 1994).

Terchovské srdce bolo vždy mimoriadne citlivé na interpretačné majstrovstvo

muzikantov a spevákov z Jánošíkovho kraja. Dokázalo harmonicky biť, keď sa svojho milovaného nástroja chopili ľudia, pre ktorých bola terchovská muzika doživotnou posvätnou kategóriou. Terchová v sebe geneticky vlastní čarovnú silu, ktorá mimo vplyvu okolitého sveta štedro a originálne zároveň ponúka tomu istému svetu vlastné poslanstvo. Jeho podoba býva pravidelne nevyspytateľná, v súvislosti so vzťahom k rodisku však vždy pôsobivo a úprimne rovnaká. Každý terchovský muzikant je inšpiratívne poznačený uvedeným vzťahom, každý terchovský muzikant ho umne dokáže tlmočiť inakšie, pre každého terchovského muzikanta sú ale rodné súradnice životodarnými kúpeľmi, blahodarne poskytujúcimi neustále nové a nové tvoriace sily a energiu na ďalšie interpretácie.

Muzikant, podnikateľ, mecén

Jano Miho patrí do tej kategórie terchovských muzikantov, ktorí svoje vlastné videnie a chápanie rodiska kreatívne posunuli do širších obsahových významov a súvislostí. V ich bezprostrednom rámci sa akosi zákonite a prirodzene stretávajú osudový vzťah k Terchovej, úcta k tradíciám, láska k príbuzným s úprimným kamarátstvom a prežitými huncútstvami. Nad všetkým ale majestátne tróni plnohodnotný vzťah k osvedčeným kresťanským pilierom, prostredníctvom ktorých sa terchovské srdce a terchovská duša rozozvučali, rozihrali, rozospievali a roztancovali v celej svojej neopakovateľnej magickej kráse i rozmanitosti.

Zainteresovaní ľudia od polovice 80. rokov minulého storočia cielavedome pracovali na tom, aby terchovskí futbalisti postúpili z II. triedy do vyššej súťaže; stalo sa tak v sezóne 1988/1989. Klub Jánošík Terchová hral po prvý raz v histórii krajskú súťaž! O dva roky neskôr vybojovalo mužstvo pod vedením trénera Františka Placha, ktorého „zlanáril“ jeho starý priateľ Ján Miho, postup do I.A triedy krajských futbalových majstrovstiev. Napredovala vtedy (prvá polovica 90. rokov) aj mládež; do vyšších súťaží postúpili dorastenci i starší žiaci, vzniklo družstvo mladších

žiacov. Najväčšiu zásluhu na dosiahnutom stave mal vtedajší hlavný organizátor a sponzor terchovského futbalu Ján Miho.

„Ja som pri muzike nestretol a dúfam, že ani nestretnem človeka, ktorý by riešil smutné veci, ohováračky zlým spôsobom. Stretol som sa vždy s ľuďmi, ktorí rozdávali radosť a veselú myseľ. Z tohto dôvodu plným hrdlom a z celého srdca môžem prehlásiť, že ľudia, ktorí sú veselí, ktorí rozumujú hudbe, tancu, spevu, slovu i obrazu akéhokoľvek žánru, rozumujú duchovnej kultúre, mali by riadiť ostatné sféry života. Keďže títo ľudia majú vysoký spoločenský kredit a vedia iným rozdávať viac radosti ako prijímať, je to dôkaz, že nie sú materialisti a ich sila je ďaleko viac v duchovnej oblasti spolunažívania a spolupatričnosti“ (J. Miho, 1994).

Úloha pre mladých

Pri príležitosti šesťdesiatich narodenín bola v lete 2009 udelená Jánovi Mihovi Cena Obce Terchová za celoživotný prínos k rozvoju, reprezentácii, propagácii a dokumentácii ľudového kultúrneho dedičstva rodného Jánošíkovho kraja. Samozrejme, prihliadalo sa tiež na jeho významné zásluhy ohľadom terchovského futbalu, ako i dlhodobú všestrannú podporu mnohých duchovných, kultúrnych, umeleckých, športových, spoločenských a iných akcií.

Úlohou mladšej garnitúry terchovských folkloristov bude presvedčiť Jána Miha, aby ako žijúci pamätník a dôverný znalec miestnej ľudovej tradície „hodil“ na papier, respektíve nahovoril svoje bohaté spomienky a zážitky, týkajúce sa mnohých muzikantov rôznych generačných vln, hudobných rodov, počiatkov Jánošíkových dní, konského vozového sprievodu...

Vinš kamarátovi

Hoci s istým oneskorením, ale o to srdečnejšie svoj vinš k sedemdesiatinám Jana Miha pripája i redakcia našich novín. Jubilatovi, dobrému kamarátovi a nezištnému podporovateľovi v jednej osobe želáme do ďalších liet hojnosť Božích milostí, pevne zdravie, trvalé rodinné šťastie, neutíchajúci životný elán a optimizmus, množstvo úspešných muzikantských koncertov... Pevne veríme, že sa ešte poriadne dlho budeme stretávať v dobrej fyzickej aj psychickej kondícii pri rôznych príležitostiach doma i vo svete.

AD MULTOS ANNOS!

Peter CABADAJ

GRATULÁCIA MUZIKANTOVI

Šebo Romančík oslávil sedemdesiatku

Jedna stará legenda hovorí, že terchovská zem je pozostatkom zatúlanej nebeskej hviezdy, ktorej dvorní hudobníci – „nebeská muzika“ – boli prvými osadníkmi Terchovej. Aj keď ide o legendu, terchovskej muzike sa dodnes hovorí nebeská. A zrejme nikde na svete nepôsobí na takom malom území toľko muzikantov, ako práve v Terchovej.

Do tejto muzikantskej rodiny neodmysliteľne patrí aj čerstvý sedemdesiatnik – muzikant, sólista, korepetitor Sebastián (Šebo) Romančík, narodený 7. apríla 1949 v Terchovej. Už ako malý chlapec, samouk, začal v Základnej škole v Terchovej – u Repáňov skúšať prvé tóny na jednoradovej a neskôr trojradovej heligónke. K tomuto nástroju však nemal až taký silný vzťah, preto sa venoval už len klávesovej harmonike.

Po nástupe na odbornú polygrafickú školu v Bratislave pôsobil 16-ročný Šebo v súbore Lúčnica ako sólista – harmonikár. V auguste 1967, po návrate do Žiliny, sa stáva členom FS Rozsutec, ktorý viedol iný rodák z Terchovej Miroslav Vallo. Pôsobil v ňom ako sólista a súčasť terchovskej muziky. So súborom Rozsutec získal i prestížne ocenenia na medzinárodných festivaloch Ochridské leto (vtedajšia Juhoslávia), Zlatý páv v Maďarsku, Dunave Plave v Novom Sade (vtedajšia Juhoslávia). Pripomenieme tiež významné domáce ocenenie z Východnej (terchovská muzika, v ktorej hral, bola laureátom festivalu).

Slovenský folklór reprezentoval so súborom Rozsutec na mnohých zájazdoch v zahraničí (Nemecko, Francúzsko, Holandsko a inde). Pravidelne sa zúčastňoval aj na domácich festivaloch vo Východnej, Detve, Strážnici a, samozrejme, na Jánošíkových dňoch v Terchovej.

Spolu s Miroslavom Vallom oživil v roku 1975 činnosť FS Slovenár pri Závodnom klube Slovena Žilina. Hoci svoju činnosť v ZK Slovena ukončil v roku 1991, s bývalými členmi tohto súboru – seniormi FS Rozsutec – pokračuje v šlapajach jeho zakladateľa Miroslava Valla. Rozdáva spolu s nimi radosť na mnohých kultúrnych podujatiach, a to najmä hudbou, spevom a tancom zo svojho rodiska.

Prajeme Ti, Šebo, veľa zdravia, nech Ti to ešte spieva a hrá ďalších 70 rokov a v uchu rezonuje: „Terchovská muzika, nebeský anđele...“

Kolektív seniorov Rozsutca

OSOBNOSTI TERCHOVEJ (75.)

Od konca roku 2005 uverejňujeme na stránkach obecných novín stručné profily výrazných postáv Terchovej. Pri ich publikovaní uplatňujeme princíp časového hľadiska – od 17. storočia dodnes. Sedemdesiatou piatou osobnosťou v rámci nášho dlhodobého seriálu je **Ladislav Cingel – Kováč**. Redakcii pri zabezpečovaní podkladových materiálov ochotne pomohla Alena Cingelová, za čo jej vyslovujeme úprimne poďakovanie.

Ladislav CINGEL

folklorista,
organizátor motorizmu,
konštruktér

narodený 13. apríla 1937 v Terchovej

Patrí do silnej generácie folkloristov, ktorá sa v našej obci narodila v druhej polovici tridsiatych a začiatkom štyridsiatych rokov minulého storočia. Otec Vavrín Cingel bol celý život kováčom a podkováčom v Terchovej.

S folklórom začínal v ôsmom a deviatom ročníku základnej školy (1951). Vtedy do školy nastúpil mladý učiteľ Milan Chvasťek, ktorý založil „pioniersku terchovskú muziku“. Ladislav v nej hral druhé husle, respektíve na kontrú. Ako pionierska skupina sa v roku 1952 zúčastnila spolu s veľkým folklórnym kolektívom muzikantov a spevákov z Terchovej na otvorení prevádzky nového závodu Kovohuty Istebné.

Počas štúdia na Priemyselnej škole strojníckej v Ružomberku navštevoval cez prázdniny kamarátov Míra Valla, Vila Meška a Vlada Mihaľčatina v SLUK-u v Rusovciach. Odpozeral od nich tanečné fínty, a tak sa definitívne rozhodol pre tanec – popri škole a budúcom zamestnaní.

Ladislav Cingel bol členom kolektívu Jánošík Terchová, ktorý v roku 1956 absolvoval spoločné vystúpenie súborov Stredoslovenského kraja „Stavanie mája“ vo Východnej. Všimli si ho tam zástupcovia folklórneho súboru Považan z Považskej Bystrice, kde po skončení školy nastúpil do zamestnania v Považských strojárňach. Popri tancovaní začal pri Jurajovi Onačilovi pôsobiť aj ako pomocný choreograf. Do súboru získal kvalitnú terchovskú muziku hrajúcu v zložení: Jozef Rybár, Vladimír Štefánek a Jozef Križo-Mazuliak. Nacvičil s ňou i sólový párový tanec.

Z Považana smerovali Cingelove kroky do vojenského súboru Jánošík v Brne, kde bol v rokoch 1957–1959 tanečníkom a choreografom. Spolu s ďalším Terchovcom Robertom Mihom počas pôsobenia v tomto telese vyhrali celoštátnu súťaž v sólovom tanci so skladbou Vrchárska nálada. V roku 1958 do Jánošíka narukovali muzikanti z Terchovej Jozef Rybár, Jozef Miho a Vladimír Mihaľčatin, ktorí vhodne zapadli aj do tanečnej zložky. Vojenský súbor Jánošík propagoval najmä slovenský folklór – doma i v zahraničí. Mimoriadne úspešný bol v roku 1958 mesačný zájazd do ZSSR (26 absolvovaných vystúpení, napríklad aj v sídle Alexandrovcov či v sovietskej televízii).

„V Brne ma na celoštátnom stretnutí mládeže v roku 1958 oslovili zástupcovia firmy Biotika Slovenská Lupča“ – spomína

Ladislav Cingel pokračuje: „Ponúkli mi funkciu umeleckého vedúceho v pripravovanom súbore. Mal som tú česť byť pri zrode veľmi úspešného súboru Partizán, v rámci ktorého som sa mohol plne realizovať ako choreograf, tanečník aj organizátor. V roku 2018 súbor oslávil šesťdesiat rokov činnosti a pri tejto príležitosti vyšla obsiahla pamätnicu s názvom Kronika nášho času. Podrobne je v nej rozpísaná aj moja účasť.“ Doplňme, že v roku 1960 vystúpil známy súbor Partizán v preplnenom kultúrnom dome v Terchovej.

Dva roky (1960–1961) sa Cingel zdokonaľoval v kurze choreografov v Bratislave (priestory Lúčnice). Často bol vtedy v kontakte

s Jozefom Majerčíkom, Jurajom Kubánkom, Miroslavom Vallom a ďalšími poprednými slovenskými folkloristami.

Z národného podniku Biotika Slovenská Lupča, kde bol samostatným konštruktérom, odišiel v roku 1964 pracovať do Handlovej. Dôsledky pracovného úrazu a dlhodobej prestávky spôsobili vynútené zanechanie aktívnej tanečnej činnosti. Prešiel na motorizmus – svojmu druhému veľkému koníčku, ku ktorému mal blízko už počas tancovania. Láska k folklóru však v ňom pretrváva stále, čo potvrdzujú i tieto jeho slová: „Som rád, že v rámci terchovského folklóru pokračujú deti nebohého brata Ondreja Cingela – Milka, Alenka, Ondrej ml. a jeho deti Šimon a Michal. Ja sa stále rád vraciam s rodinou k svojim koreňom domov do Terchovej. Pravidelne tiež sledujem dianie v rodisku nielen v masmédiách, ale i formou osobného styku s najbližšou rodinou. Tradíciu, že v Terchovej každý spieva, hrá alebo tancuje, dodržiavam aj v Handlovej, kde žijem Všetky naše jubileá sa nezaobídu bez rodinnej terchovskej muziky.“

Stručne sa tiež zmienime o Cingelovej nefolklornej kariére. Pracovné úspechy, ktoré dosiahol v Handlovských uholných baniach (vyše dvadsať rokov pôsobil vo funkcii vedúceho referenta pre vynálezy a zlepšovacie návrhy), boli ocenené niekoľkými vyznamenaniami. „Z tejto oblasti chcem vyzdvihnúť vlastný návrh konštrukcie motorovej kosačky a jej zavedenie do výroby v roku 1965. Pomocou nej sa skrášľovali futbalové trávniky prvej a druhej ligy v Bratislave, Trnave, Brne, Poprade, Prievidzi, Handlovej i v ďalších mestách.“

Takmer 50 rokov bol predsedom AMK Baník Handlová, v rámci ktorého sa spolu s kolektívom dobrovoľných obetavých funkcionárov a iných pre vec zapálených ľudí zamerlal na rozvoj služieb

motoristom – napríklad budovanie svojpomocných dielní, cestnej služby, zriadenie jedného z prvých zväzarmovských autoservisov na Slovensku (Handlová)... Špeciálnu kategóriu bohatých aktivít predstavuje mototuristika (nosná činnosť), respektíve športový motorizmus (systematické organizovanie rôznych terénnych pretekov – od majstrovstiev okresu až po celoštátnu úroveň).

„Najväčší interes však bol o záujmovú mototuristiku s medzinárodnou účasťou – súťažné podujatie Slovakia Rally, ktoré má v tomto rok už 44. pokračovanie. Úlohou súťaže je propagácia slovenských prírodných a historických krás, kúpeľov, hradov a zámkov. Nezabudli sme ani na Vrátnu; v bývalom autokempingu bol dvakrát cieľ nášho podujatia za účasti 140 medzinárodných posádok...“

Aby som bol srdcom bližšie k Terchovej, zaslúžil som sa o dlhoročnú úspešnú spoluprácu s AMK Žilina – mesto, až do jeho zaniknutia... Som veľmi rád, že sa mi podarilo vychovať mladých nástupcov, ktorí úspešne pokračujú v ďalšej činnosti.“

Dlhodobé všestranné aktivity, ktorými Ladislav Cingel významne prispel k rozvoju motorizmu, boli ocenené rôznymi vyznamenaniami, domácimi aj medzinárodnými čestnými uznaniami. Rodáka z Terchovej teší, že i vďaka podpore sponzorov sa spoločným úsilím pričínili o dôstojnú reprezentáciu Slovenska medzi širokou motoristickou verejnosťou z mnohých európskych krajín.

Literatúra: Cingel, L. Od folklóru k motoristom (Rukopis, 2019).

Peter CABADAJ

FOTOARCHÍV – Ladislav CINGEL

ZO SPOMIENOK ALOJZA CHVASTKA III.

Príhody terchovských poľovníkov

V drevenej krčme Pod Úboču bolo v druhej polovici 20. storočia naozaj veselo. Raz sa tam stretli pri horcovej borovičke traja starí, skúsení poľovníci: Lojzo Chvastek, Ferko Meško a Paľo Roman. Pri popíjaní spomínali na svoje poľovnícke príhody. Prvý z nich, Ferko Meško, hovorí:

– Chlapi, predstavte si, ja som onehda strelel zajaca na 300 metroch.

Druhý z debatujúcich poľovníkov, Paľo Roman, vraví:

– Ja, ja, ja som onehda strelel zajaca z khopca nha khopec.

Starý Lojzo Chvastek počúva, počúva a potom zareaguje:

– Ale, vy chvalenkári posratí, čo sa chvalíte. Veď ja som toľ kedysik strelel zajaca na takú vzdialenosť, že keď som prišol ku niemu, tak už smrdel. A mám takú flintu, že ja ho nemusím ani trafiť. Stačí, že ho guľka štrajchne, tak skape od otravy...

zapísal **František MUCHA**
(Terchová, 1. 11. 2018)

KRESBA **Milan Opalka** Noviny Terchová, 1990

JARNÉ A LETNÉ OBDOBIE

Jarné a letné obdobie je charakteristické teplými slnečnými dňami, počas ktorých môžeme tráviť viac voľného času napríklad aj v záhrade. Ponúkam vám jednoduché recepty na chutné jedlá, ktorých príprava netrvá dlho. Nemusíte tak byť dlhšie v kuchyni a zostane vám oveľa viac času na venovanie sa aktivitám v prírode. O. CH.

ZELENÁ HRÁŠKOVÁ POLIEVKA (4 PORCIE)

Suroviny: 1 cibuľa, 2 strúčiky cesnaku, 2 zemiaky, 200 g mrazeného hrášku, 1,5 l vody (vývar z kocky), 2 dcl sladkej smotany, soľ, mleté korenie, olivový olej, 100 g tvrdého strúhaného syra, sekaná pažitka, strúhaný muškátový orech, 200 g špenátu.

Postup: Najprv si dáme zvlášť uvariť mrazený hrášok. V druhej nádobe si na oleji orestujeme očistenú a pokrúpanú cibuľu, pridáme zemiaky, všetko zalejeme vývarom a necháme vriieť. Keď sú zemiaky takmer uvarené, pridáme špenát, cesnak, soľ a necháme krátko povrieť. Všetko to rozmixujeme, pridáme uvarený hrášok, smotanu, pažitku, muškátový orech a polievku môžeme servírovať. Každú porciu posypeme troškou syra.

JAHŇACIE KÚSKY MÄSA NA ŠAMPIŇÓNOCH

Suroviny: 1–1,5 kg jahňacieho mäsa, 4 strúčiky cesnaku, 200 ml oleja, 2 polievkové lyžice hladkej múky, 3 kúsky čerstvej papriky, 1 cibuľa, 250 g šampiňónov, 1 dcl bieleho vína, 1 lyžička vegety, soľ, 150 g údenej slaniny, 50 g masla.

Postup: Mäso nakrájame na väčšie kúsky, osolíme, okoreníme a trochu pokvapkáme olejom. Najlepšie je takto pripraviť mäso večer a do druhého dňa ho necháme v chladničke odležať. Na druhý deň mäso zľahka obalíme v hladkej múke a opečieme prudko na panvici s olejom; potom mäso odložíme bokom. Do výpeku pridáme pokrúpanú slaninu, opražíme ju a pridáme pokrúpanú cibuľu. Všetko orestujeme, pridáme pokrúpanú papriku, šampiňóny, cesnak, vegetu, soľ, podlejeme vínom, pridáme orestované mäso, dolejeme aspoň 3 dcl vody a všetko udusíme do mäkka. Keď je už mäso udusené, ak treba, pridáme do omáčky trochu vriacej vody a maslo. Všetko treba nechať prejsť varom. Na porciu kladieme 4 kúsky mäsa preliate omáčkou. Podávame s varenými zemiakmi a zeleninovým šalátom.

VYPRÁŽANÝ SYR V PLACKOVOM CESTÍČKU (4 PORCIE)

Suroviny: 4 plátky syra s hrúbkou 1/2 cm, 5-6 zemiakov, 1 cibuľa, 3-4 strúčiky cesnaku, 1 lyžica polohrubej múky, 1 vajce, soľ, mleté korenie, majoránka, bravčová masť alebo olej na vyprážanie.

Postup: Očistené zemiaky nastrúhame na zemiakovom strúhadle do misy, pridáme múku, soľ, vajce, majoránku, pretlačený cesnak a na masti opraženú a nadrobno nasekanú cibuľku. Všetko dobre premiešame. Do vzniknutého cestíčka vložíme po jednom kúsku syra, aby sa naň cestíčko dobre prilepilo, a vložíme do rozpáleného oleja na panvici. Po 1-2 minútach opatrne lopatkou syr prevrátíme a do zlato žltá opečieme. K vypráženému syru môžeme podávať uvarené zemiaky posypané posekanou pažitkou a kyslým zeleninovým šalátom.

Bryndzová nátierka s oškvarkami

Surovina: 200–250 g kvalitnej ovčej bryndze, 3 lyžice kyslej smotany, trochu mletej červenej papriky, trochu čerstvej na drobno posekanej pažitky, 1-2 mladé cibulky pokrúpané na malé kúsky, 2 lyžice pomletých oškvarkov. Podľa chuti pridáme soľ, mleté korenie, dobre upečený chlieb.

Postup: Všetky suroviny treba len dobre premiešať, natrieť na chlieb, posypať sekanou pažitkou a môžeme podávať. Je vhodná ako sytá nátierka k raňajkám, desiater, prípadne olovrantu k čajom o piatej.

VAJČKOVÁ NÁTIERKA

Suroviny: 100 g masla, 5 trojuholníkov taveného syra, 2 lyžice majonézy, 2 lyžice horčice, 1 lyžica jemne nasekaného kôpru, soľ, trochu mletého korenia, 7 uvarených vajec na tvrdo, pažitka alebo jarná cibuľka pokrúpaná nadrobno na ozdobu, pár lístkov hlávkového šalátu.

Postup: Maslo vymiešame s taveným syrom, pridáme majonézu, horčicu, kôpor, dochutíme soľou, korením a všetko zľahka premiešame. Ošúpané vajčká nakrájame na drobné kocky a pridáme do nátierky. Podávame ju na tanieriku, do ktorého sme položili kúsok šalátového lístka a naň kopček nátierky. Posypeme sekanou pažitkou alebo jarnou cibuľkou, podávame s pečivom.

PÁRKY V LÍSTKOVOM CESTE

Suroviny: lístkové cesto (400 až 500 g) minipárky – aspoň 300 g, 1 vajce (na potretie), soľ.

Postup: Párky najprv mierne uvaríme, stiahneme zo šupky a necháme ochladnúť. Lístkové cesto rozvalkáme natenko a pomocou ozdobného radielka pokrújame na štvorce, približne 5-6 cm.

Na štvorce poukladáme párky, zavinieme ich ako rožteky a pokladáme na mierne pomastený plech bravčovou masťou. Vzápätí potrieme posoleným rozšľahaným vajcom a na vrch každého rožteka jemne nakrojíme tri malé pásiky. Rožteky vložíme do vyhriatej rúry a pri teplote 200°C pečieme zhruba 12 až 15 minút. Rožteky – teplé aj studené – sú dobrou pochútkou. Podávajú sa pri posedeniach k vínu alebo pivu.

KOKOSOVO-ČOKOLÁDOVÝ HRNČEKOVÝ KOLÁČ

Suroviny: 5 vajec, 1 hrnček kryštalového cukru, 1 hrnček polohrubej múky, 3/4 hrnčeka kaka, 3/4 hrnčeka rastlinného oleja, 1 prášok do pečiva, 1/2 hrnčeka strúhaného kokosu.

Poleva: 150 g čokolády na varenie, 20 g stuženého tuku.

Postup: Vajcia vymiešame s cukrom, postupne pridávame múku, olej, kakao, kokos a prášok do pečiva. Všetko zľahka premiešame, cesto vylejeme na vymastený a múkou vysypaný plech a dáme piecť na 20 minút do rúry vyhriatej na 180°C. Po vychladnutí rezy polejeme čokoládovou polevou, ktorú rovnomerne rozotrieme po koláči. Polevu necháme vychladnúť a môžeme krájať na úhľadné kúsky.

Oľga CHUDOVSKÁ, rod. Huličiarová

A že nerastú!

Veď chalani sme stále! – povedali si chlapi na Solisku. A to nielen mládenci či ženáci, ale aj chlapi, ktorí sú už životom značne opotrebovaní. Veď naše ženy sú pre nás stále mladé a krásne. Postavme im Máj. A emócia bola na svete. V areáli starej školy na Solisku tak stál poriadny máj s krásnym vrchovcom a hompálajúcou sa fľašou kvalitnej slivovice. Viem, poviete si: „no, Bože, jeden máj, len sa ne...“. Ale pre tých, ktorí tam boli, či chlapi alebo ženy (a nebolo ich málo), išlo o krásny zážitok. Jedným pripomenul časy dávno minulé, druhým nechal zažiť niečo nové, inšpirujúce a na túto dobu nezvyklé.

Povzbudený týmto krásnym zážitkom hodil každý chlap do klobúka pár eur a prípravy na válanie mája sa rozbehli. Každý ochotne a rád urobil to, čo najlepšie vie, a výsledok bol fascinujúci. V sobotu večer sa pod májom pri veľkom kotle kvalitného gulášu, súde vychladeného piva a stoloch plných všakovakých dobrôt, donesených gazdinkami (nechýbalo ani obľúbene jedlo našej mladosti – chleba s domácou masťou, cibuľou a pažitkou), zišli skoro všetci „Solisčani“ z niekoľkých generácií. A úžasná susedská oslava sa rozbehla. To množstvo ľudí v dobrej priateľskej nálade prekvapilo aj nášho pátra, ktorý nás prišiel pozdraviť, ako povedal, „len na jeden“. Keď fľaša slivovice prežila bez ujmy válanie, najstarší každému trochu ulial z tej „odvisenej“. Mali sme aj terchovskú muziku – z „ampliónu“. Myslím tým zosilňovaciu súpravu, ktorú nám ochotne požičal prednosta obecného úradu, za čo mu ďakujeme.

V úžasnej atmosfére plnej pozitívnych emócií, spomienok a hlavne „srandy“, bez sledovania času a mobilu, sa dlho, dlho „májovalo“. Postupne si matky odšikovali svoje deti spať, rovnako tak synovia svojich otcov. Až kým sme sa všetci neroztratilí v hlbokjej noci.

Ďakujem vám, „Solisčani“, že som mohol prežiť s vami tieto neuveriteľné a krásne zážitky.

S úctou Ján RECHTORÍK st.

FOTO – Autor

MS vo varení a jedení bryndzových halušiek

Terchová, 25. mája 2019 (TASR) – Medzinárodná súťaž vo varení a jedení bryndzových halušiek prilákala v sobotu do Terchovej 18 tímov zo Slovenska, Česka, Poľska, Srbska, Ruska a Rumunska. Podľa hlavného organizátora Jozefa Miča súťažili v dvoch slovenských a jednom medzinárodnom kole.

„Urobili sme jedno kolo vyslovene len pre zahraničných účastníkov. Predsa len, sú tými haluškami trochu diskriminovaní. Naše družstvá ich počas roka varia a jedia asi trochu viac. Takže, aby to nebolo diskriminačné, urobili sme jedno kolo aj pre nich. Zahraniční súťažiaci sa veľmi radi zapájajú aj do individuálnych disciplín - jedenia syrovej nite na čas, jedenia kila halušiek na čas a pitia litra žinčice na čas,“ povedal Mičo.

Jedným z účastníkov podujatia v amfiteátri Nad bôrami bol tiež predseda Demokratického zväzu Slovákov a Čechov v Rumunsku František Merka. „Ide o výmenu názorov, skúseností, a čo je najpodstatnejšie, zachovanie našich slovenských tradícií aj v gastronómii, nielen v kultúre a športe. Je tu nádherne, vynikajúce prostredie a veľa divákov. Slováci v Bihorskej oblasti robia halušky s tvarohom, nie s bryndzou. A robia ich aj s klobáskou. Halušky nechýbajú aspoň dvakrát do týždňa, takisto i zemiakové placky,“ uviedol Merka. „Tento ročník MS vo varení a jedení bryndzových halušiek považujem za veľmi vydarený. Zúčastnilo sa na ňom približne 6000 ľudí, ktorí skonsumovali celkovo 1,8 tony bryndzových halušiek, a aj podľa ich reakcií malo podujatie vysokú úroveň,“ v krátkosti zhrnul akciu Jozef Mičo, hlavný organizátor.

Počas podujatia vystúpila Ťažká muzika, skupina Arzén, Si-ma Martausová, Čechomor a tiež Martin Repáň. OZ Rozsutec zaviedlo od tohto ročníka novú tradíciu: každý rok bude ocenený mladý talent z Terchovskej doliny Cenou Rozsutca, ktorú zhotovil akademický sochár Milan Opalka. Ocenený zároveň získava aj finančnú hotovosť. Cenu v roku 2019 získal Martin Repáň. Tento rok však OZ Rozsutec ocenilo aj Ruda Patrnčiaka pri príležitosti jeho životného jubilea za mimoriadny prínos k rozvoju terchovskej kultúry.

Miroslav JAROŠ

FOTO – František MUCHA

Zo života školy

2. miesto Krajské kolo vo florbale žiačok ZŠ v Dolnom Kubíne

Deň detí výstupu skupiny Hands up Crew

Prváci na výlete

Futbalový turnaj žiakov I. stupňa v Belej – 2. miesto

Koncert rodiny

Slávnostný nástup na majstrovstvách Slovenska vo florbale žiačok ZŠ v Detve (5. miesto)

Noc v škole a podpora hokejistov ma MS

Turnaj v malom futbale v Tepličke nad Váhom – 1. miesto

Futsalový turnaj mladších žiakov vo Varine – 2. miesto

Deviatci v stavežatej Prahe

Slávik Slovenska 2019 – okresné kolo

Dňa 7. mája 2019 sa uskutočnilo okresné kolo speváckej súťaže v interpretácii ľudovej piesne Slávik Slovenska 2019. ZŠ a MŠ A. F. Kollára Terchová v koncertnej sále ZUŠ L. Árvaya v Žiline reprezentovali víťazi školského kola:

Adam Meško (III. B) – I. kategória

Lukáš Repáň (IV. C) – 2. miesto v II. kategórii

Tatiana Repáňová (VIII. C) – 2. miesto v III. kategórii

Víťazkou II. kategórie, postupujúcou do krajského kola, sa stala Lenka Čingelová z Dolného Hričova. Lenkin starý otec Augustín Čingel – Martinčo bol rodákom z Terchovej.

Klavírny sprievod všetkým súťažiacim
Mgr. Zuzana Patrniaková.

-red-

Úspech Mareka Dikoša

Jedenásťročný Marek Dikoš z Terchovej získal strieborné pásmo na detskej interpretačnej súťaži Jána Cikkera v sólovom speve, ktorá sa konala 15. februára 2019 v Banskej Bystrici. Marek je študentom 3. ročníka ZUŠ L. Árvaya Žilina – spevácka trieda v Terchovej, pedagogička Mgr. Anna Dávidíková. Klavírny sprievod: Mgr. Zuzana Patrňčiaková.

Anna DÁVIDÍKOVÁ

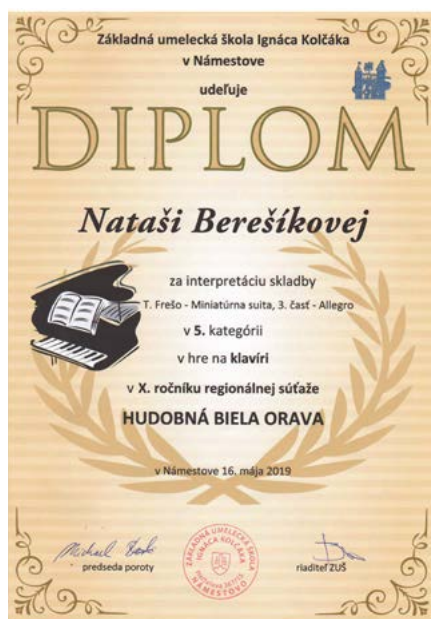
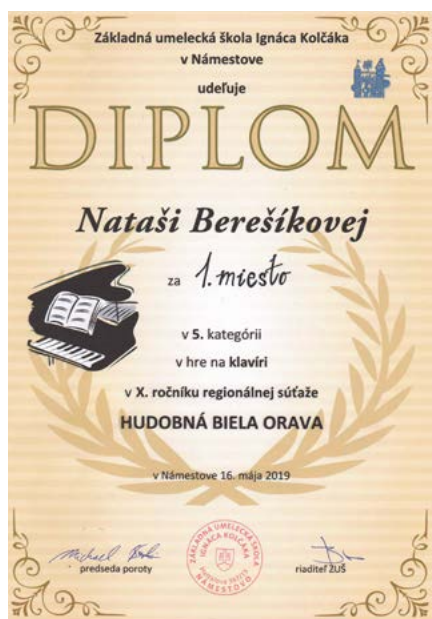
Zľava: Mgr. Zuzana Patrňčiaková, Mgr. art. Martin Babjak, prof. Mária Tomanová, ArtD., Mgr. art. Jozef Gráf; vpredu Marek Dikoš

**Úspešná
klaviristka
Nataša
Berešíková**

15-ročná klaviristka Nataša Berešíková z Terchovej, žiačka z triedy Mgr. Zuzany Patrňčiakovej, získala 1. miesto na klavírnej súťaži Hudobná Biela Orava v Námestove. Okrem prvého miesta udelila odborná porota súťaže Nataške aj diplom za interpretáciu skladby slovenského skladateľa Tibora Freša *Miniaturna suite, 3. časť - Allegro*. Nataška týmto víťazstvom a absolventským koncertom po desiatich rokoch ukončila štúdium na ZUŠ L. Árvaya Žilina – elokovanej triede v Terchovej a pokračuje v štúdiu hry na klavíri na Konzervatóriu Žilina.

-red-

Róbert Boženik (v prvom rade tretí zľava) v základnej jedenástke v kvalifikačnom zápase reprezentácie Slovenska proti Azerbajdžanu

Plnenie snov

Mnohí ľudia sú presvedčení, že sny sa plnia iba na Vianoce. A ono to nie je pravda. Taký **Róbert Boženik** by vám momentálne potvrdil, že sny sa môžu plniť počas celého roka, čo dokumentujú aj články, ktoré sme o mladom talentovanom futbalistovi prinášali počas ostatných mesiacov v našich novinách.

Naposledy sa Róbertovi splnil sen reprezentačný. Po všetkých mládežníckych reprezentáciách, ktorými prešiel, si v piatok 7. júna 2019 obliekol na seba najcennejší dres s dvojkřížom na hrudi – už medzi mužmi áčka. Na štadióne Antona Malatinského v Trnave vybehol Robo do druhého polčasu v priateľskom zápase proti Jordánsku a svojim výkonom sa podieľal na výsledkovom obrate a konečnom skóre 5:1 v prospech našich sokolov. V devätnástich rokoch, s devätnástkou na drese, v roku končiacom sa číslom devätnásť...

To všetko pred zrakmi svojej najbližšej rodiny, kamarátov, známych, ktorí boli osobne povzbudiť „Boža“ na trnavskom štadióne. Nebolo to ale všetko. Po tomto zápase sa Robove meno objavilo aj v nominácii trénera Pavla Hapala na kvalifikačný zápas s Azerbajdžanom.

V Baku, na pobreží Kaspického mora, sa náš rodák objavil v už ostrom zápase v základnej jedenástke spolu s menami ako Hamšík, Kucka, Škriniar atď. Opäť víťazstvo 5:1, pod ktorým je výrazný podpis aj najmladšieho sokolíka v slovenskej zostave. Po 71 minútovom pobyte a ihrisku ho potleskom odprevádzali z ihriska nielen fanúšikovia na tribúnach, ale i jeho reprezentačný kapitán Marek Hamšík. Ten po zápase na Robovu adresu povedal: „Veľmi sa mi páčil už proti Jordánsku. Vo vynikajúcom svetle sa ukázal aj teraz, mužstvu výrazne pomohol. Pohybom, ponukovou činnosťou, v osobných súbojoch. Dostal sa do šancí, škoda, že zatiaľ žiadnu nepremenil, ale aj to príde“ – zneli Hamšíkove slová povzbudenia reprezentačnému benjamínkovi.

Týmto zápasom sa dlhá futbalová sezóna skončila. Čo však končiť nemusí, je snívanie. Takže, snívajme s Róbertom ďalej...

Marián ZAJAC

FOTOARCHÍV – Róbert BOŽENÍK

Prípravka pod vedením M. Papalu a so svojim vzorom R. Boženikom

Mladší žiaci s trénerom M. Balážom

Šimon Elischer – silák z Terchovej

23-ročný Šimon Elischer sa silovému trojboju venoval už počas strednej školy, po nej však nasledovala od tohto fyzicky náročného športu tréningová aj súťažná pauza. Až minulý rok na jeseň sa Šimon k činkám vrátil opäť. Zrejme urobil dobre, lebo výkonnostný progres je badať, čo sa premieťa i do výsledkov. V Športcentre Žilina sa mu venuje Ján Siska, známa a uznávaná persóna v tomto športe, ktorý mladého Terchovca posúva vpred svojimi skúsenosťami a radami. Šimon súťaží v kategórii do 110 kilogramov (kg) a tu sú jeho tohtoročné výkony a umiestnenia.

Majstrovstvá Slovenska v Liptovskom Hrádku – vyhral súťaž v mŕtvom ťahu výkonom 230 kg RAW (RAW = bez podporných dresov);

V Rakúsku (Brúck an der Leitha) vyhral v rámci organizácie WUAP súťaž v mŕtvom ťahu s výkonom 232,5 kg RAW;

Majstrovstvá Slovenska v Čadci – v rámci organizácie AWPC zvíťazil v súčte výkonov: drep 230 kg, tlak na lavičke 152,5 kg, mŕtvy ťah 235 kg, čo činilo celkový RAW total 617,5 kg;

Majstrovstvá Európy XPC-SPF v trojboji (Šimon bol po vírusovom ochorení) – vyhral s celkovým RAW total 595 kg (drep – 225 kg, tlak – 150 kg, mŕtvy ťah – 220 kg)

K uvedeným úspechom Šimonovi Elischerovi gratulujeme!

-zaj-

Šimon v akcii...

Filip Ondruš pokračuje v Žiline

Vyzeralo to všelijako. Po uplynulej sezóne, ktorá bola pre Filipa náročná tak po športovej, ako i zdravotnej stránke, stál mladý 22-ročný hokejista pred mnohými otázkami o svojej ďalšej hokejovej budúcnosti. V posledných dňoch však na tie zásadné našiel odpovede. Nielen o tom, ale i spätne o celej sezóne nám svoje dojmy priblíži v nasledujúcich riadkoch.

„Minulá sezóna nedopadla podľa predstáv. Skončili sme v baráži a vypadli do nižšej ligy. Už od začiatku sezóny to v klube nevyzeralo dobre. Veľa vecí nefungovalo, vymenili sa traja tréneri... Do toho prišli moje zdravotné komplikácie po decembrovom otrase mozgu, kvôli ktorým som jeden a pol mesiaca pauzoval. Nasledujúca sezóna vyzerá tak, že žilinský hokejový klub sa predá súkromnému majiteľovi, takže už nebudeme pod mestom. Na post manažéra bol angažovaný tréner Ernest Bokroš, ktorý ma trénoval v projekte reprezentácie do 20 rokov. On ma oslovil a predstavil víziu, ktorou by sa mal žilinský klub uberať. Vyzerá to tak, že tu bude konečne vedenie, ktoré hokeju rozumie a prinesie profesionalitu. Aj preto sme sa spolu dohodli na podmienkach ďalšej spolupráce – že sa pobijeme o návrat do Extraligy“ – uzavrel svoje myšlienky odchovanec žilinského hokeja, ktorý má doteraz v slovenskej Extralige odohraných spolu s play-off 158 zápasov. V nich zaznamenal 16 gólov a 10 asistencií.

-zaj-

Filip v akcii...

Starší žiaci, ktorých vedie J. Kačáni

Dorastenci s trénerom J. Kováčom FOTOARCHÍV – FK Terchová

Stolní tenisti ukončili sezónu 2018/2019

Dňa 29. marca 2019 sa skončil súťažný ročník 2018/2019 7. ligy oblastnej stolnotenisovej súťaže okresov Žilina, Bytča, Kysucké Nové Mesto a Čadca. Súťažný ročník stolnotenisové družstvo Terchová odohralo v telocvični ZŠ Terchová ústredie a celkovo skončilo na 7 mieste.

Z jednotlivcov sa najlepšie umiestnil Peter Herud na 5 mieste. Káder družstva reprezentujúceho obec tvorili: Peter Herud, Dagmar Gallová, Miroslav Pakoš, Vladimír Vallo, Róbert Jarabica, Ján Stašo, Ján Rybovič, Jozef Martinček, Kamil Galvánek a Michal Hanuliak.

Družstvo STK Terchová vycestovalo 13. apríla 2019 do Českej republiky na pozvanie priateľov z Velehradu; odohrali sme tam priateľský zápas. Po stretnutí nám hostia pripravili prehliadku nádhornej Baziliky sv. Cyrila a Metoda. Na tomto podujatí obec reprezentovali: M. Pakoš, R. Jarabica, J. Stašo, M. Hanuliak J. Ševčík a J. Cingel.

Stolnotenisový klub pripravil pre deti z Terchovej už 8. ročník mládežníckeho turnaja, ktorý sa uskutočnil 26. apríla 2019.

V súťaži chlapcov bolo poradie:

1. Tomáš Zajac
2. Dominik Zajac
3. Miroslav Dikoš
4. Martin Valchar
5. Martin Krupár
6. Šimon Lysičan
7. Michal Gembeš
8. Matúš Gembeš
9. Adam Zajac
10. Kristian Babjar

V súťaži dievčat bolo poradie:

1. Karin Babjarová,
2. Kristína Zuziaková
3. Anna Repáňová
4. Soňa Muráňová
5. Ema Šupicová
6. Nina Tužinčinová

Chlapci a dievčatá boli za účasť odmenení pohármi a vecnými cenami, ktoré im venovali STK Terchová a Infocentrum Utečzesta. Deti, ktoré tento šport oslovil, môžu chodiť každú stredu o 18. hodine do telocvične na stolnotenisový krúžok.

Stolnotenisový klub Terchová sezónu ukončil už tradične Veľkonočným turnajom, ktorého 18. ročník sa uskutočnil 27. apríla 2019. V súťaži jednotlivcov bolo poradie:

1. Ján Cingel
2. Peter Herud
3. Dagmar Gallová

Vo štvorhrách bolo poradie:

1. Miroslav Pakoš, Vladimír Vallo
2. Peter Herud, Ján Stašo
3. Dagmar Gallová, Robert Jarabica

Organizátori ďakujú všetkým účastníkom turnaja, sponzorom, vedeniu školy a starostovi obce Terchová za podporu tohto tradičného športového podujatia.

Záujemcovia o stolný tenis si môžu prísť zahrať a porovnať svoje umenie každú stredu o 18. hodine v telocvični ZŠ Terchová ústredie.

Stolnotenisový klub Terchová
FOTOARCHÍV – Vladimír VALLO

Súťažiaci v žiackej kategórii

Kategória dospelých

KiNEKUS®

UŽITE SI LETO
ako sa patrí 😊

Záhradný nábytok AGNES

7-dielny set z tropického dreva Meranti obsahuje stôl s otvorom pre slnečník a šesť kresiel s poduškami, stôl aj kreslá sú skladacie, ušetrí priestor
232066

NIE LEN PRE SKVELÉ
RODINNÉ OBEDY
NA ČERSTVOM VZDUCHU

tropické drevo
MERANTI

POHODLNÉ
PODUŠKY V CENE

400 €

349 €

CENOVÝ TRHÁK

Lis na ovocie

celokovový,
drevená
rúčka,
ručný,
upínanie
na stôl

15900011

skveler

PRIPRAVTE SI
ZDRAVÚ ŠTAVU,
DŽEM A INÉ
DOBROTÝ.

27 €

21⁹⁰ €

CENOVÝ TRHÁK

Česák na čučoriedky

drevená konštrukcia, kovové hroty,
dĺžka 22 cm, šírka 14 cm

2541018351

8⁵⁰ €

Demižón

sklenený, v plastovom
obale s ušami

VAŠE DOMÁCE
BUDE V BEZPEČÍ

Vďaka plastovému
obalu je nižšia
pravdepodobnosť
rozbitia.
Navýše vďaka
ušiam sa ľahšie
prenáša.

302125 25l 17,90 €

302134 34l 19,90 €

302154 54l 22,90 €

ZÁHRADA

GRILOVANIE

DOMÁCNOSŤ

NÁRADIE

KiNEKUS®
www.kinekus.sk

ŽILINA
Kamenná 4, 041/777 77 77

Natankujte si kvalitu za rozumnú cenu!

UPOZORNENIE: Dostupnosť niektorých tovarov u jednotlivých predajcov môže byť na objednávku.

Uvedené ceny sú koncové vrátane 20% DPH a sú garantované počas akcie v trvaní **od 1.7. do 31.7.2019** alebo do vypredania skladových zásob. Použitie obrázkov môžu mať ilustračný charakter. Dekorácie nie sú súčasťou výrobku. Prečísľované ceny sú bežné ceny u iných predajcov. Za tlačové chyby predajca nezodpovedá. Tovar do tejto akcie zabezpečuje KiNEKUS Veľkoobchod. Ak ste nedostali niektorý z akčných tovarov u predajcov, dajte nám to, prosím, vedieť – vo@kinekus.sk alebo 041/555 55 09.

REKLAMA VARÍN

POĎAKOVANIE

Touto cestou sa chceme v mene všetkých starších ľudí poďakovať firme, ktorá zabezpečovala teplé obеды a najmä ich rozvoz po domácnostiach našich dôchodcov.

Drahí **Olinka** a **Štefan KRIŠTOFÍKOVCI**, a taktiež celý kolektív kuchyne. Úprimne a zo srdca ďakujeme za túto vašu perfektnú službu a milé slová, ktoré ste dávali našim starším občanom. Je na veľkú škodu, že dobré veci zanikajú. Táto služba posledného mája skončila.

Ešte raz vám patrí veľká vďaka

Vaši vďační stravníci

INZERÁT:

Prenájom 2-izbový mezonetový byt v rodinnom dome v centre obce Terchová o rozlohe 56 m² za sumu 350 € + 30 € energia. Od 1. mája je voľný. Možnosť parkovania vo dvore. Tel. 0903 211 113

50. národný zraz karavanistov Slovenskej republiky

Od 17. do 19. mája 2019 sa v autokempingu Belá – Nižné Kamence konal jubilejný 50. zraz karavanistov Slovenska. Pricestovalo naň aj veľa priateľov z Čiech, ktorí si radi zaspomínali na časy spoločného Československa a brázdanie federálnych ciest karavanmi od Ašu po Čiernu nad Tisou. Zaujímavosťou v histórii národných zrazov je fakt, že vôbec prvý ročník sa konal 4. – 6. septembra 1970 v Terchovej – Vrátnej.

-red-

NAJVÄČŠIE PODUJATIA V TERCHOVEJ POČAS ROKU 2019

2. – 5. júl 2019	CYRILOMETODSKÉ DNI v Terchovej (30. ročník)
13. júl 2019	Kandráčovci tour Open Air 2019
26. – 27. júl 2019	Country terchová festival
31. júl – 4. august 2019	MFF JÁNOŠÍKOVE DNI (57. ročník)
30. – 31. august 2019	Medzinárodné stretnutie zbojníkov
8. september 2019	NABUCCO Open Air tour 2019, Terchová
19. október 2019	Terchovský polmaratón (5. ročník)
25. december 2019	Jasličková pobožnosť (45. ročník)

BEH NA POLUDNOVÝ GRŮŇ XVIII. 2019
ROČNÍK
URÁTNĽ "OURARIA"

NEDEĽA 30.6.2019
ŠTART 10:00
VRÁTNĽ STARÝ DVOR
CIEĽ POLUDNOVÝ GRŮŇ
UYHLÁSENIE VÝSLEDKOV
CHATA NA GRŮŇ

Mimoriadna odmena: 1000,- €
za prekonanie tratového rekordu.

INFORMÁCIE:
0903 367 434,
0903 624 292,
EMAIL:
chatana@grun1@gmail.com
caestro18091@gmail.com

COBA (BUCOVIA) THERCHOVA (TELTAČOVIA) CITIZEN. kofola T M P NESCAFÉ N-SPORT Save EXPRESS STANLEY PERA Zlatý Bazant RONA

DOGTREKKING
JÁNOŠÍKOVÝM CHODNÍKOM
24 - 25/5/2019
TERCHOVÁ - CAMPING BELÁ NIŽNÉ KAMENCE

17 KM / 34 KM
kategória MINI / kategória MID

WWW.HUSKYSLOVAKIA.SK

MOUNTFIELD